

Delårsbokslut Tekniska nämnden 2018

Innehåll

Ordlista.....	3
Verksamhet.....	6
Huvudsaklig verksamhet	6
Åtaganden.....	10
Intern kontroll	17
Omedelbar åtgärd	17
Ekonomi	18
Ansvar 20-26 – Teknisk förvaltning.....	18
Sammanfattning	18
Drift	18
Investeringar	21
Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid	24
Underlag inför flerårsstrategiberedning.....	25
Ansvar 27 - Avfall.....	34
Sammanfattning	34
Drift	34
Investeringar	39
Underlag inför flerårsstrategiberedning.....	40
Ansvar 29 - VA.....	44
Sammanfattning	44
Drift	45
Investeringar	52
Underlag inför flerårsstrategiberedning.....	62
Personal.....	71
Personal och kompetensförsörjning	71
Arbetsmiljö.....	73
Arbetsskador och tillbud.....	73
Sjukfrånvaro	74
Underlag inför flerårsstrategiberedning	75
Sammanfattande analys delårsbokslut	77

Ordlista

Verksamhetsbegrepp

ARV	Avloppsreningsverk
GC-väg	Gång- och cykelväg
Internkontrollplan	Internkontrollplan är en del av kommunens styrmodell. De processer/punkter som ingår i planen anses vara viktiga att regelbundet följa upp så att förvaltningen bidrar med att kommunens mål uppfylls. De processer som skall kontrolleras enligt planen identifierades vid risk- och väsentlighetsanalysen (se nedan).
KKiK	KKiK står för kommunens kvalitet i korthet och är ett nationellt projekt som omfattar ca 260 kommuner. Ett antal mått tas fram för att jämföra kommunerna, bland annat tittar man på antal lyckade kontaktförsök.
Risk och väsentlighet	Vid en risk- och väsentlighetsanalys belyses verksamhetens processer. Det som bedöms är om det finns risker för att någonting negativt påverkar förvaltningens förmåga att bidra till kommunens övergripande mål. Identifieras en risk görs bedömningen om dess väsentlighet. Om analysen ger en hög sannolikhet för en risk samtidigt som en väsentlig skada kan uppstå kan det beslutas om en omedelbar åtgärd. Det kan även beslutas om ett åtagande eller en internkontrollpunkt.
VA	Vatten och avlopp
VV	Vattenverk
Åtagande	Åtagande är en viktig del i kommunens styrmodell. Dessa skall beskriva hur förvaltningen skall bidra till att kommunens övergripande (prioriterade) mål ska uppfyllas. Åtagande kan identifieras i samband med en risk- och väsentlighetsanalys.
ÅVC	Återvinningscentral (Sollebrunn och Bälinge)
ÅVS	Återvinningsstationer (ofta i anslutning till livsmedelsbutiker)

Ekonomitermer

Avskrivning	När en tillgång har införskaffats med syftet att användas under en längre period, kan dess kostnad fördelas över hela perioden. När perioden har förflutit betyder det att tillgången är avskriven och inte längre utgör någon kostnad. Avskrivningar berör endast avfall och VA i detta dokument. Avskrivningar för tex gata belastar kommunstyrelsens ansvarsområde.
Budget	Syftet med budgetering kan beskrivas som en prognos av intäkter och kostnader inför en period. Budgeten används som ett verktyg för beslutsfattning.
Fordran abonnenter	Har vi en fordran på abonnenterna (avfall och VA) innebär det att taxan som tagits ut inte har räckt för att täcka kostnaderna för att bedriva verksamheten.
Förutbetalda intäkter	Förutbetalda intäkter är inkomster du fått betalt för eller skickat faktura på och som helt eller delvis ska intäktsredovisas kommande räkenskapsår. Detta berör främst VA och anslutningsavgifter som faktureras ett år men där intäkten fördelas på kommande 25 år.
Gemensamma resurser	<p>Med gemensamma resurser avses de resurser som fördelas mellan de tre förvaltningarna på Sveagatan. Exempel på detta är inköpta tjänster (till Sveagatan) som städning och hyreskostnad. Syftet med att hantera dessa kostnader som gemensamma är att vi enklare och mer effektivt kan fördela ut kostnaderna.</p> <p>Även personella resurser ingår, administration, ekonomi och nämndsekreterare. Syftet med att ha dessa som en gemensam resurs är att ha en mer driftsäker och mer effektiv stödresursorganisation.</p> <p>Även den politiska organisationen benämns gemensam resurs i det här dokumentet.</p>
Intäkter	En intäkt är värdet i pengar av de prestationer som utförts under en tidsperiod, alltså värdet av periodens försäljning. Intäkter och kostnader är det som utgör resultaträkningen, där differensen mellan de två utgör resultatet.
Investering	Med investeringar i det här dokumentet avses fysiska tillgångar, exempelvis infrastruktur, byggnader eller maskiner som skrivs av under flera år. Se även under avskrivningar.

Kommunbidrag	I den kommunala ekonomin menas, med kommunbidrag, det anslag som kommunfullmäktige delar ut till de skattefinansierade verksamheterna (inte avfall och VA).
Kostnader	Ett sätt att definiera en kostnad är att beskriva det som att det är värdet av förbrukade resurser under en period. Intäkter och kostnader är det som utgör resultaträkningen, där differensen mellan de två utgör resultatet.
Resultaträkning	Det kallas för resultaträkning för att det är här som förvaltningens resultat kan utläsas genom en sammanställning av intäkter och kostnader under en räkenskapsperiod, oftast ett år. Resultatet fås genom att addera intäkterna och sedan dra bort kostnaderna och visar då om förvaltningen gjort ett överskott eller underskott. Resultatbudgeten är en plan över framtida intäkter och kostnader och vad de kommer göra för verksamhetens resultat.
Skuld abonnenter	Har vi en skuld till abonnenterna (avfall och VA) innebär det att taxan som tagits ut varit högre än vad som krävts för att täcka kostnaderna för att bedriva verksamheten.

Verksamhet

Huvudsaklig verksamhet

Tekniska nämndens verksamhet består av fyra huvuddelar, gata, park/natur, VA och avfall. VA och avfall särredovisas ekonomiskt i enlighet med tidigare beslut. Nämndens verksamheter är väldigt viktiga för Alingsås kommun och eventuella driftstopp är ofta märkbara för flertalet av kommunens invånare och näringsidkare. Utöver huvuddelarna ansvarar nämnden också för kommunens samlade fordonshantering samt skötsel av gamla nedlagda deponier.

Enligt beslut i kommunstyrelsen 5 februari 2018 § 4 ska samtliga nämnder redogöra för sin plan och sitt arbete med demokratifrågor. Tekniska nämndens presidie har varit på konferens rörande medborgardialog. Utöver detta har nämnden i ett av åtagandena valt att använda sig av medborgardialog.

Parkavdelningen

Park- och naturavdelningens verksamhet fortlöper enligt plan dock med en kontinuerlig vaksamhet vad gäller kostnaderna för parkskötsel. Det finns en obalans avseende skötselytornas ökning och därmed även kommuninvånarnas ökade krav på sin närmiljö gentemot driftbudgetens ökning de senaste åren. Att sköta grönytor mer extensivt men att samtidigt bibehålla en attraktiv utemiljö för kommunens invånare är den största utmaningen för parkavdelningen.

Arbetet med att ta fram nya förfrågningsunderlag för skötselentreprenaderna för kommunens parkskötsel har inletts med avsikt att teckna nya kontrakt i höst. Avtalen kommer att börja gälla den 1 april 2019.

Gatuavdelningen

Gatuavdelningen ansvarar för drift, underhåll samt planering, reglering och utveckling av kommunens gator, broar och gång- och cykelvägar. Avdelningen ansvarar också för trafik- och kollektivtrafikfrågor. Gatuavdelningen utför också arbeten i egen regi för den egna verksamheten samt i första hand också VA-avdelningen.

Under våren har verksamheten fungerat förhållandevis bra, flera nya anställda har börjat och kommit in i verksamheten på ett bra sätt och sjukfrånvaron är lägre än på länge. Mycket fokus har legat på planering och förberedelser inför året, bland annat inför broreparationer, trafiksäkerhetsåtgärder, underhållsbeläggning och nya cykelvägar. Även drift i form av främst vinterväghållning har tagit mycket resurser i anspråk. Som vanligt har det utförts ett flertal arbeten i egen regi, de flesta i nära samverkan med övriga avdelningar på Tekniska

förvaltningen. Några större arbeten som pågått under våren är grävning för VA utmed väg 42 i Sollebrunn och nytt VA och en ny gång- och cykelväg på Kavläsvägen. En ny separerad 1,2 km lång cykelväg har anlagts utmed Gerdskens östra strand samt Gerdskastigen och planering pågår för fortsatt utbyggnad av ett separerat huvudcykelnät.

Ett flertal upphandlingar har genomförts under våren, bland annat avseende parkeringsövervakning, linjemålning, broentreprenader, grus- och anläggningsmaterial samt mottagande av schaktmassor.

Det är som vanligt under våren stort tryck i form av yttranden om upplåtelse av allmän plats, beslut om trafikanordningsplaner m.m. Bland annat märks att det även 2018 är mycket arbete relaterat till grävning för fiber och liknande, vilket på olika sätt påverkar hela avdelningen.

Avdelningen har deltagit i flera samråd och samverkansprojekt med andra myndigheter och organisationer kring bland annat infrastrukturutveckling och samhällsplanering.

På trafiksidan har en förstärkning skett personellt, bland annat på grund av att avdelningen har tagit över ansvaret för kollektivtrafiken i kommunen. Kollektivtrafikansvaret har inneburit att avdelningen fått sätta sig in i ett nytt verksamhetsområde.

VA-avdelningen

VA-avdelningen ansvarar för kommunens verksamhet enligt Lagen om allmänna vattentjänster. Dricksvatten produceras och distribueras och avloppsvatten tas om hand och renas i avloppsreningsverk eller dagvattenanläggningar inom tätorterna St. Mellby, Sollebrunn, Magra, Gräfsnäs, Alingsås, Västra Bodarna, Ingared och Ödenäs.

På vattenverk och avloppsreningsverk med tillhörande anläggningar intensifieras arbetet med automatisering och kommunikation, där avdelningen har en pågående rekrytering inom kompetensområdet automation och el.

Arbetet med att ta fram en VA-plan är igångsatt och VA-anläggningarnas status, planerad utveckling enligt tillväxtprogrammet, hänsynstagande till VA-regionen, omvärldsbevakning, kommande lagkrav, teknikutveckling, hållbarhetsindex m.m. är identifierat. VA-planen har identifierat att avloppsreningsverket i Nohaga har stor kapacitet i endast delar av anläggningen, vissa delar såsom kvävesteget och slamhanteringen är maxbelastade. Utredning för detta pågår och upphandling för åtgärder beräknas att påbörja under våren 2019. VA-planen, i kombination med ny driftchef, påvisar även ett stort underhållsbehov på reningsverket i Nohaga. Fortsatt arbete med policy/mål samt handlingsplan för åtgärder på 20 års sikt sker med start under hösten.

Kvävesteget på Nohaga reningsverk har under årets första 3 månader drabbats av driftstörningar som nu indikerar risk för att årskravet inte uppfylls. Resurser är tillsatta för att vidta åtgärder vilket förmodligen kommer att påverka årets ekonomiska resultat.

Den kalla vintern, som förändrar marktrycket i gatorna, har fört med sig en hel del vattenläckor under årets första månader. Den största inträffade i mitten av februari och orsakade tryckfall i dricksvattennätet i tätorten och med förekomst av missfärgat vatten i delar av staden. VA-avdelningen har även uppdragat en del problemsträckor i spill- och dagvattennätet samt dricksvattennätet som blir föremål för åtgärder resterande del året.

Det har kommit in ovanligt många uppdrag med anläggande av VA-serviser till fastigheter inom utbyggda områden sedan i höstas. Det beror troligtvis på avstyckningar, byggnation på lediga tomter och anslutningar efter inspektion av enskilda avloppsanläggningar.

Övriga projekt av större karaktär är följande:

Under 2018 års första månader har VA-avdelningen fortsatt att installera fjärravlästa vattenmätare med målet att byta 1 000 under året. Därmed är hittills 25 % av ca 6000 mätare utbytt.

Omvandlingsområdena längs Färgens östra strand och i Västra bodarna har fortlöpt enligt plan och abonnenter i de första områdena har börjat ansluta sig.

Arbetet med att byta ut den störningsdrabbade 550 m långa vattenledningen och dagvattenledning längs väg 42 i Sollebrunn har under våren slutförts. Ombyggnation av slammottagningsstationen i Sävelund har skett under våren och beräknas att driftsätta i augusti.

Avfallsavdelningen

Tekniska nämndens avfallsavdelning ansvarar för kommunens avfallshantering genom insamling av hushållsavfall, drift av två återvinningscentraler (ÅVC) samt drift av en pågående deponi på Bälinge. Ambulerande insamling av farligt avfall, två miljöstationer placerade på bensinstationer samt tömning av slam från enskilda avloppsanläggningar ligger inom ramen för avdelningens ansvar och utförande. Även företagskunder har möjlighet att lämna avfall på Bälinge och Torp ÅVC. Sedan 2014 kan även privathushåll från Lerum och Vårgårda lämna avfall mot avgift. Fyra nya partners i återbruk har handlats upp. Emmaus Björkå, Stadsmissionen, Myrorna och PMU Vinden kommer hjälpas åt att ta hand om flödet av återbruksföremål som ankommer återbrukstältet på Bälinge.

Verksamheten har arbetat framgångsrikt med att skapa mer möjligheter till återbruk, vilket är mycket bra för Alingsås. Alingsås kommun hamnar väldigt högt upp i SKL:s mätning "Kommunens Kvalitet i Korthet" kopplat till återvinning av material, vilket är fantastiskt. Stort fokus har legat på att utveckla verksamheten och framtidens utmaning ligger istället i att arbeta med att begränsa kostnadsutvecklingen.

FNI-anslutningsgraden har efter en inledande ökning avstannat på strax över 60 % och det syns inga tydliga effekter av den miljöstyrande avfallstaxan, där FNI nu är billigare än det

gamla tvåkärllssystemet. Däremot uppfattas systemet som sådant som mycket positivt och väl fungerande. Åtgärder för att nå målet på 80 % anslutningsgrad tas fram inför 2019.

Avfallsavdelningen har efter nyåret fått en ny avfallschef på plats men saknade ordinarie driftchef under första sex månaderna vilket inneburit tillfälliga lösningar på driftsidan med tillförordnad driftchef och tillförordnad driftledare. Ny driftchef började sin tjänst i juli. En tjänst som projektledare har avslutats i januari och ingen ersättare kommer att rekryteras.

Under våren har stort fokus lagts på att slutföra arbeten som spillt över från föregående år, bl.a. slutförandet av den nya sorteringshallen Måsen, bortforsling och energiåtervinning av impregnerat trä, uppsägning av entreprenör för mellanlagring och inte minst iordningställande av Bälinge deponi. Deponin har under ett antal år tagit emot stora mängder massor från företrädesvis Göteborgsområdet men det har inte riktigt funnits en plan för hur massorna skulle hanteras på deponin. Detta har inneburit att avdelningen under våren fått lägga stora insatser på massförflyttningar och schaktning av deponin för att kunna förbereda för sluttäckning av deponicellerna 1 och 2. Förslag på deponistrategi kommer att tas fram till nämnden under 2018.

Faktorer som under året kan påverka verksamheten ekonomiskt och/eller organisatoriskt är:

- Upphandling av brännbart hushållsavfall och grovt brännbart avfall, vilket i dagsläget körs till Tekniska verken i Linköping för energiåtervinning. Den förra upphandlingen gjordes i ett gynnsamt marknadsläge, vilket innebär att risken för ökade priser i denna upphandling är stor. Förhandling gällande förlängning av nuvarande avtal med oförändrade villkor är genomförd och våra nuvarande avtal med oförändrade villkor är genomförd och de nuvarande priserna gäller fram till och med 2018-12-31. Upphandling av flerårsavtal kommer att ske under hösten 2018.

- Avtalet gällande biomassor (trä och ris) är omförhandlat och nuvarande prisnivå gäller.

- Under året väntas äntligen även svar komma på frågan om förändrat ansvar gällande insamlingen av producentansvarsmaterial, vilket kan komma att påverka verksamheten framöver.

Verksamheten kommer under 2018 att göra en stor mängd insatser och aktiviteter i syfte att höja effektiviteten, kvalitén och kontrollen på det uppdrag vi utför. Målet är god kontroll på ekonomin, nöjda medarbetare och fortsatt nöjda kunder.

Åtaganden och nyckeltal

Åtaganden

Tekniska nämnden har i Alingsås flerårsstrategi för 2018-2020 fått riktade uppdrag att arbeta mot, samtidigt som det finns ett antal fokusområden där nämnden kan bidra genom särskilda åtaganden. Utöver detta finns 12 prioriterade mål med ett antal indikatorer kopplade.

Tekniska nämnden har arbetat fram åtaganden kopplade till ett flertal av de prioriterade målen. Tekniska nämnden har i den antagna väsentlighets- och riskanalysen identifierat ytterligare områden att arbeta med.

Nedan följer nämndens åtaganden och prognos för respektive åtagande görs utifrån följande klassificering:

- Åtagandet bedöms genomföras under 2018
- Åtagandet bedöms genomföras under planperioden
- Åtagandet bedöms ej genomföras under planperioden

Särskilt fokus

● 1.

Prioriterat mål:	I Alingsås är det tryggt, säkert och välkomnande.
Styrindikator:	Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska öka.
Tekniska nämndens Åtagande:	Tekniska nämnden ska verka för att det levereras ett dricksvatten av god kvantitet och kvalitet. Tekniska nämnden ska verka för att gator och parker upplevs trygga och säkra.
Tekniska förvaltningens Åtagande:	Tekniska förvaltningen ska arbeta för ett dricksvatten av god kvantitet och kvalitet. Tekniska förvaltningen ska identifiera otrygga platser och arbeta för att dessa ses över.
Nyckeltal:	Antal otjänliga dricksvattenprover ska vara noll under 2018. Inventering/medborgardialog ska genomföras.
Resultat:	<i>Inga otjänliga dricksvattenprover hittills under 2018.</i> <i>Medborgardialog kommer att genomföras i samband med projektet "Säkra skolvägar" där skolbarn får lämna synpunkter och förbättringsförslag kring sin skolväg. Information från flertalet av kommunens mellanstadieelever kommer att samlas in under hösten.</i>

-
- **2.**
- Prioriterat mål: I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande.
- Styrindikator: Kommunens näringslivsranking ska öka.
- Tekniska nämndens
Åtagande: Tekniska nämnden ska verka för att upprätthålla en god kontakt med kommunens näringsliv.
- Tekniska förvaltningens
Åtagande: Tekniska förvaltningen ska aktivt delta i möten med näringslivet med syfte att utveckla kommunen, exempelvis genom forum för stadsutveckling och evenemang.
- Nyckeltal: Företagare ska uppleva kontakter med förvaltningen som positiva (INSIKT, upplåtelse av mark).
- Resultat: Vi har medverkat i de möten som vi blivit inbjudna till.
Som en del i att företag ska uppfatta oss positivt har förvaltningen även påbörjat en utbildning i "Förenkla helt enkelt".*
-

- **3.**
- Prioriterat mål: I Alingsås finns det attraktiva boendemöjligheter.
- Styrindikator: Medborgarnas nöjdhet med att bo och leva i kommunen ska bibehållas eller förbättras.
- Tekniska nämndens
Åtagande: Tekniska nämnden åtar sig att ta fram en plan för lekplatser i kommunen.
- Tekniska förvaltningens
Åtagande: Tekniska förvaltningen ska arbeta för att färdigställa en plan för lekplatser i kommunen.
- Nyckeltal: Antagen lekplatsplan.
- Resultat: Arbetet med lekplatsplanen pågår och den förväntas bli antagen under 2018.*
-

- **4.**
- Prioriterat mål: I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet.
- Styrindikator: Sjukfrånvaron i kommunen ska minska.
Medborgarnas upplevelse av bemötande och tillgänglighet i kommunen ska förbättras
Andel av medborgarna som skickar in en enkel fråga via e-post och får svar inom två arbetsdagar ska öka.
- Tekniska nämndens
Åtagande: Tekniska nämnden åtar sig att verka för en minskad sjukfrånvaro inom tekniska förvaltningen.
Tekniska nämnden åtar sig att utveckla synpunktshanteringen.
- Tekniska förvaltningens
Åtagande: Tekniska förvaltningen åtar sig att fortsätta arbeta med att förbättra medarbetarsamtalen
Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta mer tydligt med både den fysiska och psykiska arbetsmiljön.

Tekniska förvaltningen åtar sig att utveckla arbetet med att frågor på telefon och e-post besvaras i enlighet med styrindikatorerna.
- Nyckeltal: Minskad sjukfrånvaro.
Förbättring i mätningen "kommunens kvalitet i korthet" (KKIK).
- Resultat: *Sjukfrånvaron har sjunkit något från 8,0 % 2017 till 7,5 % 2018 för perioden jan - aug. Korttidsfrånvaron ligger oförändrad. De långtidssjukskrivningar som finns, där flera ej är arbetsrelaterade, är i pågående aktiv rehabilitering. Ansvariga chefer är nu på plats och har påbörjat arbetet med medarbetarsamtal och rehabiliteringsarbete. Ett ständigt utvecklingsarbete pågår i ledningsgruppen med både dialog, utbildning och utveckling.*

KKIK mäts under hösten varav några resultat inte finns i dagsläget.
-

- **5.**
- Prioriterat mål: I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande.
- Styrindikator: Medborgarnas bedömning av möjligheter till inflytande i kommunen ska öka.
- Tekniska nämndens
Åtagande: Tekniska nämnden åtar sig att verka för ökad medborgardialog.
- Tekniska förvaltningens
Åtagande: Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att använda medborgardialoger i de fall där det är lämpligt, till exempel i större projekt.
- Nyckeltal: Antal utförda medborgardialoger.
- Resultat: *Tekniska nämndens presidie har varit på konferens och fått exempel på hur man kan arbeta med medborgardialog. Nämnden har ett åtagande att identifiera otrygga platser. För att göra detta kommer medborgardialog att användas. Vi ser över om det finns fler projekt där medborgardialog kan användas.*
-

6.

Prioriterat mål:	I Alingsås skapar infrastrukturen möjligheter för tillväxt.
Styrindikator:	Antalet meter gång- och cykelvägar ska öka. Medborgarnas upplevelse av infrastrukturen i kommunen ska förbättras.
Tekniska nämndens Åtagande:	Tekniska nämnden åtar sig att verka för ökat antal meter gång- och cykelväg inom kommunen. Tekniska nämnden åtar sig att verka för ökat användande av befintliga gång- och cykelvägar.
Tekniska förvaltningens Åtagande:	Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att antalet meter gång- och cykelväg inom kommunen ska öka. Tekniska förvaltningen åtar sig att utveckla arbetet med mätning av antal gående och cyklister.
Nyckeltal:	Antal meter gång- och cykelväg ökar. Antal passager vid fasta mätstationer ska öka. Antal mätpunkter.
Resultat:	<i>Flera större projekt pågår under året. 2-3 nya fasta mätpunkter för gående och cyklister installeras under hösten 2018. Åtagandet kommer att uppfyllas med undantag av antalet passager där det inte finns tillräckligt mycket historiska data för en bra jämförelse.</i>

7.

Prioriterat mål:	I Alingsås skapar vi goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling.
Styrindikator:	Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka. Antalet resor med kollektivtrafiken ska öka. Antalet meter gångfartsgator i Alingsås centrum ska öka.
Tekniska nämndens Åtagande:	Tekniska nämnden åtar sig att verka för att andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka. Tekniska nämnden åtar sig att verka för att antalet resor med kollektivtrafiken ska öka. Tekniska nämnden åtar sig att verka för ökat antal gångfartsgator i Alingsås centrum.
Tekniska förvaltningens Åtagande:	Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka. Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att antalet resor med kollektivtrafiken ska öka. Tekniska förvaltningen åtar sig att utreda vilka gator inom Alingsås centrum som lämpar sig för gångfartsgator.
Nyckeltal:	Antal hushåll med FNI. Antalet resor i kollektivtrafiken. Antal meter gångfartsgator.
Resultat:	<i>I dagsläget är över 60% av villahushållen anslutna till FNI (Fastighetsnära insamling) och fyrfackssystemet. För att nå en högre anslutningsgrad så räcker det inte med informationskampanjer utan taxan bör styras ytterligare mot ett miljöriktigare beteende i syfte att öka materialåtervinningen. Målet är 80% anslutningsgrad.</i> <i>Dialog pågår med Västtrafik angående relevant statistik för resandet.</i> <i>En översyn har påbörjats som ska belysa vilka gator som idag är gångfartsgator och vilka som skulle kunna vara lämpliga att omvandla. På kort sikt så kan några gator få en tydligare skyltning för att bättre överensstämma med tänkt funktion.</i>

● 8.	
Prioriterat mål:	I Alingsås minskar vi vår miljöpåverkan genom energieffektiv omställning.
Styrindikator:	Andel miljöbilar i kommunal verksamhet ska öka.
Tekniska nämndens Åtagande:	Tekniska nämnden åtar sig att verka för att andelen miljöbilar i den kommunala bilflottan ska öka.
Tekniska förvaltningens Åtagande:	Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att antalet miljöbilar i den kommunala bilflottan ska öka.
Nyckeltal:	Antal bilar som uppfyller gällande kriterier för miljöbil.
Resultat:	<i>Antalet miljöbilar är på en bra nivå och har ökat något under våren. Av personbilarna uppfyller 88 stycken (62%) den senaste definitionen av miljöbil och av arbetsfordonen uppfyller 10 stycken (23%) den senaste definitionen av miljöbil. I en nationell ranking som jämför genomsnittliga utsläpp av koldioxid hos landets kommuner så ligger Alingsås på 26:e plats. Dessa siffror togs fram under våren 2018.</i>

Uppdrag

Nedan följer Tekniska nämndens uppdrag klassificerade enligt följande färgkoder:

- Uppdraget bedöms genomföras under 2018
- Uppdraget bedöms ej genomföras under 2018

Kommunfullmäktige beslutade i samband med flerårsstrategi 2018-2020 om uppdrag till nämnderna.

Två uppdrag finns inte med i Tekniska nämndens flerårsstrategi.

- ● Samtliga nämnder ges i uppdrag att reducera sin centrala administration och föreslå möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar.

Resultat: Ett samarbete över förvaltningsgränserna har pågått under en längre tid på Sveagatan där administration och ekonomi organisatoriskt är placerade under Samhällsbyggnadskontoret. Detta gör att åtagandet att reducera den centrala administrationen hamnar under Samhällsbyggnadsnämndens åtaganden. Under 2017 genomfördes en ytterligare centralisering av administrationen för Sveagatans tre förvaltningar. Ytterligare arbetsuppgifter har lagts på administrationen i och med den nya dataskyddsförordningen, GDPR, och förvaltningen kommer behöva se över bemanningen då fler och fler arbetsuppgifter hamnar på administrationen.

- ● Samtliga nämnder ges i uppdrag att aktivt verka för och genomföra flerårsstrategins utpekade vilja.

Resultat: Tekniska nämnden arbetar för att verksamheten som bedrivs ska vara av god kvalitet och kostnadseffektiv. Arbete sker för att ta fram nya arbetssätt och effektivisera verksamheten där även teknik är en viktig del. Nämnden har dock inte för avsikt att söka medel ur Innovationsfonden. Nämnden strävar efter en ekonomi i balans samt att utföra effektiv verksamhet och nämnden följer flerårsstrategins utpekade vilja. Ekonomiuppföljningar redovisas till nämnden löpande.

● 1.

Uppdrag: Kommunal administration ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik ska prioriteras.

Åtagande nämnd: Tekniska nämnden åtar sig att verka för att effektivisera administrationen.

Åtagande förvaltning: Tekniska förvaltningen åtar sig att fortsätta och fördjupa samordning mellan förvaltningarna på Sveagatan.

Nyckeltal: Antal administrativa tjänster på Sveagatans gemensamma verksamhetsstöd.

Resultat: Arbetet med att se över hur administrationen kan effektiviseras fortsätter. Ett stort omtag gjordes 2017 då vi centraliserade administrationen till en avdelning. Förvaltningen ser att några centrala stödresurser saknas till exempel i form av förvaltningschefsstöd.

● 2.

Uppdrag: Aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från Innovationsfonden ska användas.

Åtagande nämnd: Tekniska nämnden åtar sig att arbeta för en ökad digitalisering inom nämndens ansvarsområde.

Åtagande förvaltning: Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta fram en plan för ökad digitalisering inom förvaltningen.

Nyckeltal: Färdigställd plan.

Resultat: Nämnden har svarat på remiss angående digital målbild där det föreslås ett antal aktiviteter. Därefter kommer en handlingsplan som nämnden kommer att svara på. Denna handlingsplan kan komma att ligga till grund för nämndens arbete framöver.

● 3.

Uppdrag: Tekniska nämnden ges i uppdrag att kostnadsberäkna GC-väg Simmenäsvägen-Brobacka och Kvarnabo-Gräfsnäs samt undersöka möjligheten till medfinansiering från extern part.

Åtagande nämnd: Tekniska nämnden åtar sig att under 2018 återkomma med kostnadsberäkningar för ovanstående samt undersöka vilka möjligheter till medfinansiering som finns.

Åtagande förvaltning: Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta med att under 2018 ta fram ovanstående underlag.

Nyckeltal: Presenterat underlag.

Resultat: Uppdraget är genomfört och redovisat under våren.

● 4.

Uppdrag:	Ta fram en plan för säker & trygg skolväg (KS, SBN, TN och BUN).
Åtagande nämnd:	Tekniska nämnden åtar sig att medverka till att ta fram en plan för säker & trygg skolväg.
Åtagande förvaltning:	Tekniska förvaltningen åtar sig att under 2018 fortsätta det arbete som sker med inventering av skolvägar som påbörjats i samverkan med SBK och BUF.
Nyckeltal:	Antal genomförda inventeringar.
Resultat:	<i>Ett arbete pågår tillsammans med SBN med att låta skolelever på ett flertal skolor framföra synpunkter och komma med förslag på förbättringar på sin skolväg.</i>

● 5.

Uppdrag:	Stärka och utveckla demokratin och i lämpliga former använda sig av medborgardialog.
Åtagande nämnd:	Tekniska nämnden åtar sig att verka för ökad medborgardialog, se också prioriterat mål nr 6.
Åtagande förvaltning:	Tekniska förvaltningen åtar sig att arbeta för att använda medborgardialoger i de fall där det är lämpligt, till exempel i större projekt.
Nyckeltal:	Antal genomförda medborgardialoger.
Resultat:	<i>Tekniska nämndens presidie har varit på konferens och fått exempel på hur man kan arbeta med medborgardialog. Nämnden har ett åtagande att identifiera otrygga platser. För att göra detta kommer medborgardialog att användas. Vi ser över om det finns fler projekt där medborgardialog kan användas.</i>

Intern kontroll

I samband med vårbokslut, delårsbokslut och årsbokslut presenteras resultatet av genomförd internkontroll för nämnden. Alla internkontrollpunkter förväntas vara helt genomförda innan årets slut.

Kontrollpunkt nr tre som avser följsamhet av avstängningstaxan är genomförd utan avvikelse.

Inga övriga avvikelser har kunnat identifieras än. Se bilaga 1 för ytterligare information.

Omedelbar åtgärd

Inga omedelbara åtgärder har identifierats.

Ekonomi

Ansvar 20-26 – Teknisk förvaltning

Sammanfattning

Totalt för 2018 prognosticeras ett underskott med 200 tkr för teknisk förvaltning. Avvikelsen beror på den ovanligt långa och ombytliga vintern som lett till högre kostnader för vinterväghållningen än normalt.

Investeringsutfallet förväntas i nuläget bli ca 3 638 tkr lägre än budget och beror på lägre prognosticerat utfall än budgeterat för ett flertal projekt och förskjutningar i tidsplaner.

Drift

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	14 375	15 395	1 020	11 034	9 036	1 997
Personalkostnader	-22 325	-21 711	614	-14 243	-12 264	-1 979
Lokalhyror	-1 761	-1 740	21	-1 183	-1 235	52
Köp av tjänster	-14 951	-16 261	-1 310	-10 915	-8 293	-2 622
Gemensamma resurser	-3 213	-3 211	3	-1 916	-2 031	115
varav personalkostnader	-2 043	-2 044	-1	-1 190	-1 228	38
varav lokalkostnader	-705	-723	-18	-480	-446	-34
varav köp av tjänster	-139	-132	7	-79	-175	96
varav övriga kostnader	-326	-312	14	-167	-182	15
Utdebitering personalkostn.	22 394	22 819	426	14 747	12 423	2 324
Övriga kostnader	-37 230	-38 203	-973	-25 241	-19 464	-5 778
						0
Verksamhetens kostnader	-57 087	-58 306	-1 219	-38 751	-30 864	-7887
Verksamhetens nettokostnader	-42 712	-42 911	-199	-27 717	-21 828	-5 890
Kommunbidrag	42 712	42 712	0	28 475	24 717	3 758
Finansnetto		-1	-1	-2	-9	7
Årets resultat	0	-200	-200	755	2 880	-2 125

I tabellen ovan ingår:

- Nämnd (gemensam resurs)
- Gatuavdelningen
- Park- och naturavdelningen
- Fordonshantering
- Gamla deponier
- Kollektivtrafik (från 2018)

Årsprognos och eventuella åtgärder

Totalt prognosticeras ett underskott på ca **200 tkr** vilket kan hänföras till gatuavdelningen. Underskottet kan till största del förklaras av den ovanligt hårda men också ombytliga vintern i början på året, vilket innebar både fler och mer omfattande insatser än ett normalår. Även reparationskostnader på maskiner och fordon har varit högre än normalt, vilket även det kan relateras till vinterväghållningen i stor utsträckning. Fler insatser har också lett till att mer material som stenkross och grus har lagts ut, vilket i sin tur har gjort att vårsopningen blivit mer omfattande. Avvikelserna beror sammantaget alltså inte på att verksamhetens löpande kostnader har ökat dramatiskt.

Parkavdelningen förväntas göra ett nollresultat men den extremt torra sommaren har inneburit ökade kostnader för bevattning med ca 100 tkr. De ökade kostnaderna för bevattning innebär att nämnden får dra ner på annat underhåll.

Åtgärder för att få ett bättre resultat kommer att vara att i högre utsträckning lägga tid på investeringsprojekt istället för planerande verksamhet. Ambitionen är att utföra så mycket verksamhet som möjligt men det kommer att krävas att ekonomin följs upp löpande och att verksamheten är återhållsam med icke nödvändiga utgifter. En möjlighet att minska antalet köpta tilläggstjänster på parkavdelningen för att påverka resultatet finns också. Nämnden har dock valt att äska 500 tkr från Kommunstyrelsen år 2018 för att undvika att dra ner ytterligare på driftåtgärder.

Intäkterna förväntas bli ca **1 020 tkr** högre än budget och avvikelsen beror till största delen på att högre intäkter än budgeterat förväntas för markupplåtelse på gatuavdelningen.

När det gäller **personalkostnaderna** förväntas dessa bli ca **614 tkr** lägre än budgeterat. De lägre personalkostnaderna beror på vakanser under året i samtliga verksamheter.

Köp av tjänster förväntas bli ca **1 310 tkr** högre än budgeterat. De högre kostnaderna beror till största delen på oklarheter vid budgetering av den övertagna verksamheten kollektivtrafik.

Gemensamma resurser innefattar nämndkostnader, ledning, administrativ personal och lokalkostnader på Sveagatan (inklusive kontorsutrustning). I nuläget förväntas inga större avvikelser rörande denna post.

Utdebitering personal ser i nuläget ut att bli ca **426 tkr** bättre än budgeterat. Ökningen beror på att mer tid redovisats än budgeterat.

Övriga kostnader förväntas bli ca **973 tkr** högre än budgeterat. Fordonshanteringen förväntas få ökade kostnader i form av tid från andra avdelningar eftersom bland annat gatuavdelningens personal får täcka upp för den vakans som uppstått under sommaren. Denna avvikelse uppgår till ca 180 tkr. Resterande del kan hänföras till gatuavdelningen och beror på högre kostnader för vinterväghållningen än normalt på grund av den långa vintern.

Förklaring till resultatet

Utfallet januari – augusti ligger på **755 tkr**. Verksamheten har säsongsvariationer vilket leder till att det inte ger en rättvisande bild att se enbart på utfallet under perioden januari – augusti.

Intäkterna är högre än en rakt periodiserad budget. Stora oförutsedda intäkter har fakturerats under sommaren för markupplåtelse.

Köp av tjänster är högre än en rakt periodiserad budget. Detta beror bland annat på att verksamheten har säsongsvariationer och att en större del av parkavdelningens driftkostnader ligger under sommarhalvåret.

Personalkostnader, gemensamma resurser och **utdebitering personalkostnader** ligger ungefär som en rakt periodiserad budget.

Övriga kostnader är högre än en rakt periodiserad budget. En anledning är höga kostnader för vinterväghållningen denna vinter.

Jämförelse mellan årets och föregående års resultat

Intäkterna 2018 är ca **1 997 tkr** högre än motsvarande period 2017. Detta beror på högre intäkter framförallt på gatuavdelningen. De högre intäkterna på gatuavdelningen beror på högre intäkter för markupplåtelse och parkeringsövervakning. Även bidrag för personal som anställts via en arbetsmarknadsinsats påverkar utfallet positivt 2018.

Personalkostnaderna är ca **1 979 tkr** högre jämfört med 2017. Avvikelsen återfinns på gatu- och parkavdelningen där ny personal anställts. Exempelvis så har ett nytt naturlag anställts via en arbetsmarknadsinsats (se även ovan).

Från och med 2018 har Tekniska nämnden övertagit ansvaret för kollektivtrafiken från Kommunstyrelsen. I och med överflytten av verksamheten fick nämnden en ramökning med 4 300 tkr. Kostnaderna för januari-augusti är totalt sett ca 2 700 tkr högre på grund av detta (övriga kostnader 1 100 tkr och köp av tjänst 1 600 tkr).

Totalt sett så påverkar de högre kostnaderna för vinterväghållningen utfallet med ca 1 700 tkr för 2018 om man jämför med utfallet för motsvarande period 2017.

Investeringar

Nedan följer investeringsutfallet 2018 med en jämförelse mot budget samt utfall för motsvarande period 2017. Förklaringar till större avvikelser per investeringsprojekt finns i tabellen nedan.

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
Expansionsinvestering	2 475	2 812	-337	169	517	348	
Kvarteret Ljuset (ej bro)	75	0	75	0			Har tagits inom ramen för annat projekt.
Hållplats Brogårdens panncentral	650	44	606	44			Denna hållplats kommer att tas ur bruk. På samma sträcka byggs hållplats Brogården och Hållplats Knektegårdsgatan om.
Hållplats Topasgatan	350	350	0	0			
Fasta trafikräknare gatunät	300	300	0	5			
Stadsodling	100	100	0	74			
Nya lekplatser	1 000	1 000	0	19			
Hållplats Brogården	0	250	-250	4			Se kommentar ovan.
Hållplats Knektegårdsgatan	0	750	-750	4			Se kommentar ovan.
Busshållplatser övrigt	0	18	-18	18			
-varav exploatering							
Imageinvestering							
Reinvestering	19 110	16 803	2 307	6 010	6 251	241	
Ospec arbetsprogram	1 500	1 500	0	197			Gemensamma projekt med VA startar under hösten.
Bro Gamla Vänersborgsvägen	2 000	200	1 800	195			Inga anbud vid upphandling.
Gatubelysning vägföreningar	200	100	100	37			Inga ytterligare planerade åtgärder.
Utbyte av skyltar	100	15	85	8			Pga personalomsättning bedöms ej utbyte kunna ske enligt plan.

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
Asfalt Avskrivning > 5 år ca 50 % av totalbehov	4 000	4 000	0	1 289			Planering pågår för asfaltering.
Ospec Bilar och maskiner (gata)	1 500	1 500	0	317			
Inventarier gata	50	30	20	0			
Mindre åtgärder på GC-nät enligt Trafikplan	600	1 100	-500	1 090			Gerdskastigen - Prästeryd dyrare än beräknat.
Mindre åtgärder på Gatunätet	700	700	0	502			
Väveribron	300	300	0	42			
Hjortmarka upprustning	200	170	30	78			
Ospec Arbetsprogram natur	100	0	100	0			Används till maskininvestering, se "Maskininvesteringar natur".
Gerdskastigen upprustning	60	5	55	1			
Maskininvesteringar (natur)	200	363	-163	275			Bland annat vagn med vinsch samt fyrhjuling.
Lekplatser, upprustning	1 200	1 245	-45	483			
Parker, skyltar, lekplatser	75	90	-15	84			
Fasta sittplatser	300	480	-180	476			Många parkmöbler behöver bytas ut.
Trädplantering enl trädplan	350	300	50	32			
Förädling av parkmark enl parkplan	500	625	-125	98			Belysning Kavlås.
Ospec Arbetsprogram park	350	350	0	269			
Järtas park	2 500	1 400	1 100	100			Förskjutning i tid.
Nolhaga Park	2 100	2 100	0	375			
Inventarier park/natur	25	0	25	0			
Stadskärnan park	100	180	-80	60			Museiparkens belysning byts ut.
Nyanläggning av tillgänglighetsanpassad spång i Kongo	100	50	50	0			Rivs i egen regi.
Anpassningsinvestering	9 845	8 177	1 668	3 500	632	-2 868	
GC-bana Kristineholmsvägen	2 260	2 260	0	473			

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
Cykelparkeringar	200	150	50	86			På grund av bristande personalresurser hinns ej planering för alla projekt med.
GC-bana Kungegårdsgatan	50	42	8	42			
GC-bana Kavlåsvägen	2 000	2 200	-200	2 108			Klart i höst, asfalt mm återstår.
Åtgärder mot skredrisk Säveån	200	50	150	0			Eventuellt projekteringskostnader inför åtgärd.
Åtgärder mot skredrisk övrigt	60	0	60	0			Inga planerade åtgärder.
Alingsås stadskärna åtgärder	250	100	150	87			På grund av bristande personalresurser hinns ej planering för alla projekt med.
Stadsmiljöåtgärder FÖP Stadskärnan	1 525	200	1 325	176			Drottninggatan skjuts till 2019.
Tillgänglighet staden inv. & åtg.	500	100	400	0			Ej några större åtgärder planerade. Bristande personalresurser.
Trafiksäkerhetsåtgärder	200	150	50	118			På grund av bristande personalresurser hinns ej planering för alla projekt med.
Ågärder säkra skolvägar	150	75	75	0			Projektet försenat.
Investeringar p g a dagvattenplan	500	100	400	0			Endast Bolltorpsvägen.
Åtgärder buller	100	0	100	0			Inga planerade åtgärder.
Mariedal (park)	250	300	-50	32			Dyrare på grund av restriktioner från Miljöskydd.
Projektering före projekt	0	50	-50	45			
GC-bro Lugnet	1 600	2 100	-500	82			Dyrare än beräknat.
Mariedalstippen	0	300	-300	251			Sluttäckning.
Totalt utgifter	31 430	27 792	3 638	9 679	7 400	-2 279	

Utfallet per den 31 augusti uppgår till **9 679 tkr**. Det låga utfallet totalt sett jämfört med prognosen beror på att arbetet med flertalet projekt kommer att intensifieras under hösten.

Investeringsutfallet 2018 ligger något högre jämfört med utfallet motsvarande period 2017. Det är dock svårt att göra en jämförelse mellan år när det gäller investeringsprojekt eftersom antalet projekt samt vilka projekt som genomförs varierar. 2018 bedöms gatuavdelningen bättre kunna utföra tänkta investeringar då en ny person har anställts och då flera nyanställda börjar komma in i sina arbetsuppgifter. Jämfört med 2017 så ligger gatuavdelningen bättre i fas med planeringen, men det kommer att ta ytterligare en tid innan avdelningen är helt ikapp planeringsmässigt. Marknadsläget gör också att det har varit svårt att få anbud på upphandlade projekt i vissa fall, vilket kan påverka utfallet. På det hela taget ser dock läget något bättre ut jämfört med förra året.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Inkomster						
GC-väg Kristineholmsvägen	1 030	1 030		0	0	0
Biologisk mångfald i Mariedal		121	121	80	0	80
-varav exploatering						
TOTALT INKOMSTER	1 030	1 151	121	80	0	80

I tabellen ovan skall förväntade investeringsbidrag redovisas.

För 2018 har tekniska förvaltningen beviljats bidrag för GC-väg Kristineholmsvägen (gång- och cykelväg). Efter att flerårsstrategin för 2018-2020 beslutades så har tekniska nämnden även beviljats investeringsbidrag för projektet "Biologisk mångfald i Mariedal", därav saknas budget för detta projekt. Prognosavvikelsen för ovan nämnda projekt ligger på 121 tkr för 2018. Bidrag har betalats ut med 80 tkr för projektet biologisk mångfald i Mariedal under augusti.

Underlag inför flerårsstrategiberedning

Ekonomi

Driftbudget

Budget 2019

Belopp i tkr	Beslutad ram 2019	Prognos ram 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	14 706	14 706	0
Verksamhetens kostnader	-58 400	-66 120	-7 720
Verksamhetens nettokostnader	-43 694	-51 414	-7 720
Kommunbidrag	43 694	43 694	0
			0
Årets resultat	0	-7 720	-7 720

Ramökningar	Belopp
Tillkommande ytor gata	220
Tillkommande ytor park	100
Underhåll vandringsleder	150
Omorganisation hösten 2018*	3 850
Handläggare	1 800
Samhälls- och infrastrukturstrateg	700
Summa permanenta utökningar	6 820
Beskärning Gräfsnäs alléer	200
Jubileumssatsningar park	500
Underhåll Gräfsnäsparcken	200
Summa tillfälliga utökningar	900
Totalt	7 720

Förklarande text till utökningar, permanenta ramökningar

Tillkommande ytor gata

Tillkommande ytor gata under 2017-2018 är ca 5,5 km. De tillkommande ytorna utgörs av gator, nya vägar, nya gator m.m. Priset för att underhålla en löpmeter är enligt SKL 40 kr. I underhållet ingår till exempel vinterväghållning, sopning, underhållsbeläggningar m.m. Detta medför en ökad kostnad motsvarande 220 tkr.

Tillkommande ytor park

Tillkommande ytor park består av ökade driftskostnader för tre lekplatser. Två av lekplatserna, Lygnared och Lövekulle, tog förvaltningen över under 2017. Ytterligare en lekplats, Kärrbogårde, kommer att tas över under hösten. Ökade driftskostnader för dessa lekplatser beräknas till ca 50 tkr (53 kr/kvm och år). Dessutom har parkavdelningen fått övriga ökade ytor motsvarande 1 500 kvm gräs, 1 000 kvm äng, 100 träd och 400 kvm buskytor. Total ökad driftskostnad för dessa ytor beräknas till 20 tkr. I summan ingår också ökade driftskostnader för Järtas park med anledning av den planerade ombyggnationen av parken. Driftskostnaderna för parken beräknas bli ca 30 tkr högre per år. Konsekvenser om extra medel inte tilldelas.

Park- och naturavdelningens verksamhet fortlöper enligt plan dock med en kontinuerlig vaksamhet vad gäller kostnaderna för parkskötsel. Det finns en obalans avseende skötselytornas ökning och därmed även kommuninvånarnas ökade krav på sin närmiljö gentemot driftbudgetens ökning de senaste åren. Att sköta grönytor mer extensivt men att samtidigt bibehålla en attraktiv utemiljö för kommunens invånare är den största utmaningen för parkavdelningen. Avdelningen arbetar aktivt med att bevaka kostnaderna för parkskötseln. Att sköta ytorna mer extensivt men ändå bibehålla en attraktiv utemiljö är en åtgärd vilken är ständigt aktuell. Att föra en kontinuerlig dialog med entreprenörerna så att rätt åtgärder prioriteras är en annan.

Konsekvenserna om medel inte tilldelas är att det blir svårare att bibehålla en attraktiv utemiljö, gräsytor klipps mer sällan, buskage breder ut sig och naturmark slyar igen. Detta bidrar till en mer otrygg miljö vilket motverkar vår ambition och vilja att få människor att vilja röra sig ute i park & natur.

Underhåll vandringsleder

För underhåll av vandringsleder äskas 150 tkr. Exempelvis har Potatisleden tidigare skötts ideellt men denna möjlighet finns inte framöver. Underhåll innebär framförallt röjning och att sköta markeringarna på leden så att ingen går vilse.

Omorganisation

Under året har en yttlig kartläggning gjorts av arbetsmiljön på förvaltningen. Det är framförallt förvaltningschefen som gjort denna kartläggning och en anledning till kartläggningen var Kommunfullmäktiges beslut om att slå ihop tekniska nämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Förvaltningschefen har fått i uppdrag att sätta en organisation för denna nya gemensamma förvaltning. I dagsläget, vilket påtalats vid ett flertal tillfällen, har

flera chefer en mycket ansträngd arbetsmiljö. Tid för strategiskt arbete, effektiviserings- och utvecklingsarbete samt reflektion saknas. Vi fastnar i operativa akuta frågor som äter upp mycket tid från det utvecklingsarbete som behöver göras. Förvaltningarna får årligen ett antal remisser, motioner m.m. som behöver besvaras och detta saknar organisationen utrymme för att göra på ett bra sätt i dagsläget. Organisationen är så slimmad att det som kommer utifrån är stressande. Detta är inte ett bra utgångsläge och det är inte hållbart i längden för att vi alla ska hålla och för att organisationen ska fungera effektivt, vilket den i dagsläget saknar förutsättningar för att göra.

I samband med översynen av organisationen har det framkommit att ett flertal roller saknas. Dessa roller presenteras nedan:

- **1 utvecklingsledare och 1 chefsstöd** med uppgift att driva utveckling och processer framåt. Idag ligger detta ansvar på få chefer som inte har utrymme. Redan i dagens organisation har cheferna inte tillräckligt med tid för sina medarbetare, vilka ofta är från några av de svårrekryterade grupperna. Detta gör det än mer angeläget att behålla befintliga medarbetare och i detta är arbetsmiljö och tillgång till närmaste chef en avgörande faktor. För att Alingsås ska möta framtidens samhällsbyggande behöver dessa funktioner säkerställas.
- **Jurist med upphandlingskompetens:** Idag gör förvaltningen ett antal upphandlingar per år, vi saknar kompetens för detta och ansvaret hamnar på redan belastade chefer. Vi har också många avancerade frågeställningar som vi inte har kompetens till att lösa själva. Vi har fått upphandla juriststöd och detta lir kostsamt i längden och alla frågor går inte att lösa på detta sätt.
- **Projektledare:** 2 projektledare för att driva interna projekt. Detta saknas idag vilket ofta leder till fördyringar av projekten då projektledare behöver köpas in externt.
- **HR-administratör:** Förvaltningen har idag, tillsammans med de två andra förvaltningarna på Sveagatan, tillgång till HR-konsult. Vi ser att flera andra förvaltningar anställer HR-administratörer för att stötta cheferna, som då får utrymme att arbeta strategiskt, visionärt och med att utveckla sina medarbetare när man avlastar dem från rutinmässiga uppgifter som en annan kompetens många gånger dessutom utför bättre.
- **Administratörer:** Idag har förvaltningen en mycket slimmad administration. Ökar takten på bygglov så kommer befintlig administratörskår inte att vara tillräcklig. Vi har vidare stora myndighetsarkiv, vilka behöver gås igenom och tillse att de fungerar enligt gällande lagstiftning. Inför eventuellt införande av e-arkiv, vilket är en central fråga i digitaliseringsarbetet, är det ett absolut krav att befintliga pappersarkiv är i gott skick och väl organiserade.
- **Digitaliseringsansvarig** (projektledare) med fokus på samhällsbyggnadsprocessen: nationellt finns idag ett stort fokus på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess, där troligen stora vinster finns i såväl effektivitet som informationsöverföring mellan de många inblandade aktörerna i processen. Detta är komplicerat och kräver specialistkompetens vilket vi idag alltså saknar.

- Vi ser också ett behov av att träffa byggherrar/exploatörer/företagare (även interna aktörer så som Alingsåshem) så tidigt som möjligt i de gemensamma processerna, för att tillsammans gå igenom de för projektet aktuella förutsättningarna. Mycket av sakkunskapen som gäller detaljplanering och bygglovgivning finns endast på Samhällsbyggnadskontoret och vi behöver dela med oss av denna kunskap i ett tidigt skede för att projekten ska bli så effektiva som möjligt. Bedömningen är att nuvarande slimmade organisation saknar utrymme att möta detta behov, då handläggare fokuserar på handläggning. Organisationen behöver därför förstärkas med ytterligare roller, diskussion pågår med fackliga organisationer och något konkret förslag kring detta är ännu inte samverkat.
- **Arkivarie:** det finns 3 stora myndighetsarkiv och vi behöver idag en expert på hur vi ska hantera handlingar etc., även fokus på att få in ett digitalt närarkiv för att kunna ta bort moment som t.ex. utskrift av handlingar som ska till arkivet.
- **Administratör/Receptionist:** Idag finns ingen reception på Sveagatan utan endast bemanning två timmar om dagen för att lämna ut bygglovshandlingar. Många besökare gör att det finns ett behov av en bemannad reception. Denna kan delas mellan de tre förvaltningarna på Sveagatan.

Handläggare

Handläggare/utredare 3 st. På tekniska förvaltningen har antalet gator, parker och arbetsområden ökat men förvaltningen har inte ökat sina personella resurser. Vi ser att utredare behövs för att förstärka organisationen och avlasta. Det vi ser att vi behöver är att jobba mer med de strategiska frågorna och jobba mer med långsiktiga planer såsom t.ex. gång- och cykelstrategi, en långsiktig plan på vägarbeten och andra arbeten för att dels hinna med att genomföra projekten och dels hinna investera i den takt som det är planerat.

Samhälls- och infrastrukturstrateg

1 Samhällsstrateg och 1 Infrastrukturstrateg, dessa tjänster finns idag på KLK men vi vill att dessa tjänster flyttas över till den gemensamma förvaltningen från 1/1 2019. Dessa tjänster är oerhört viktiga för att jobba med det strategiska i staden men också en viktig bro för att få in det strategiska arbetet i både planarbetet och det strategiska arbetet med gator och vägar. Dessa tjänster är i dag vakanta och det märks när dessa inte finns på plats framförallt i det strategiska arbetet. Det blir svårnavigerat och otydligt vem som ska göra vad i gränslandet mellan det strategiska.

Förslag på hur organisationen kommer se ut har sin egen gång och organisationen kommer att tas upp på tekniska nämnden och samhällsbyggnadsnämnden i oktober.

Förklarande text till utökningar, tillfälliga ramökningar

Beskrivning av Gräfsnäs alléer behöver genomföras under 2019 och denna kostnad beräknas uppgå till 200 tkr.

Jubileumssatsningar park innebär en särskild satsning på utsmyckning inför 400-årsjubileet. Extra blomsterinsatser med 400-årslogotypen som tema, infartsplanteringar och blomsterurnor är några exempel.

Förutsatt att huvudmannaskap för Gräfsnäsparken överförs till Tekniska nämnden så äskar nämnden 200 tkr 2019 för att hantera eftersatt underhåll. Inga medel äskas för den löpande driften kommande år då dessa medel överförs i och med det eventuella överlämnandet.

Plan 2020

Belopp i tkr	Beslutad ram 2020	Prognos ram 2020	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	15 044	15 044	0
Verksamhetens kostnader	-59 743	-66 563	-6 820
Verksamhetens nettokostnader	-44 699	-51 519	-6 820
Kommunbidrag	44 699	44 699	0
			0
Årets resultat	0	-6 820	-6 820

Ramökningar	Belopp
Angivet rambehov 2019	6 820
Summa permanenta utökningar	6 820
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	6 820

Förklarande text till utökningar

Se förklaring under 2019 för permanent utökning. Detta rambehov är inte uppräknat jämfört med 2019.

Plan 2021

Belopp i tkr	Uppräknad plan 2021	Prognos plan 2021	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	15 390	15 390	0
Verksamhetens kostnader	-61 117	-67 937	-6 820
Verksamhetens nettokostnader	-45 727	-52 547	-6 820
Kommunbidrag	45 727	45 727	0
			0
Årets resultat	0	-6 820	-6 820

Ramökningar	Belopp
Angivet rambehov 2019	6 820
Summa permanenta utökningar	6 820
Summa tillfälliga utökningar	0
Totalt	6 820

Förklarande text till utökningar

Se förklaring under 2019 för permanent utökning. Detta rambehov är inte uppräknat jämfört med 2019.

Investeringsbudget

Nedan presenteras investeringsplanen för teknisk förvaltning år 2019-2023.

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tkr					
Expansionsinvestering					
Ombyggnad torgmiljö Stora torget (inre delen)	0	0	2 500	2 500	0
GC-bana Borgens Gata	0	0	0	3 000	0
GC-bro Borgens gata	0	0	0	0	7 000
Entré Stadsskogen	0	2 000	2 000	0	0
Nya cykelbanor enligt Trafikplan	0	0	3 000	3 000	3 000
Lilla Torget/Södra Strömgatan/Stora Torget	0	1 000	0	0	0
Fasta trafikräknare gatunät	250	250	0	0	0
GC-Bana Gamla Vänersborgsvägen	0	0	0	3 000	0
GC-Bana Hultebackavägen	0	1 600	0	0	0
Ombyggnad busshållplatser	1 350	1 000	1 000	1 000	1 000
Stadsodling	150	50	100	50	100
Nya lekplatser	1 500	2 500	0	0	0
Förbättring av dagvattenhanteringen	250	250	0	0	0
Hundlekplatser	150	150	100	0	0
Grönare stad	1 000	1 000	0	0	0
-varav exploatering					
Imageinvestering					
Reinvestering					
Ospec arbetsprogram	3 000	4 500	4 500	4 500	4 500
Bro Gamla Vänersborgsvägen	5 000	0	0	0	0
GC-bro Lugnet	200	0	0	0	0
Gatubelysning vägföreningar	200	200	200	200	200
Utbyte av skyltar	150	150	150	150	150
Asfalt Avskrivning > 5 år ca 50 % av totalbehov	2 500	3 000	2 500	3 000	3 000
Ospec Bilar och maskiner	3 000	2 000	3 000	2 000	3 000
Inventarier	50	50	50	50	50
Mindre åtgärder på GC-nät enligt Trafikplan	700	1 000	1 000	1 000	1 000
Mindre åtgärder på Gatunätet	700	1 500	1 500	1 500	1 500
Naturresevat	250	100	100	100	100
Ospec Arbetsprogram natur	100	100	100	100	100

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Maskininvesteringar	100	250	50	50	50
Lekplatser, upprustning	3 000	3 000	3 000	2 500	2 500
Parker, skyltar, lekplatser	100	100	100	100	100
Fasta sittplatser	500	500	400	400	400
Trädplantering enl trädplan	400	400	400	400	400
Förädling av parkmark enl parkplan	2 000	2 000	1 000	1 000	2 000
Ospec Arbetsprogram park	350	350	400	400	400
Järtas park	3 000	0	0	0	0
Nolhaga Park	4 000	3 000	2 500	2 500	2 000
Inventarier	25	25	25	25	25
Stadskärnan park	350	150	150	150	150
Nyanläggning av tillgänglighetsanpassad spång i Kongo	1 000	0	0	0	0
Anpassningsinvestering					
GC-bana Kristineholmsvägen	4 500	0	0	0	0
GC-bana Kungegårdsgatan	0	2 000	0	0	0
Åtgärder mot skredrisk Säveån	1 000	200	0	0	0
Åtgärder mot skredrisk	0	100	100	100	100
Stadsmiljöåtgärder	1 750	3 000	2 000	1 750	1 750
Trafiksäkerhetsåtgärder	400	400	400	400	400
Investeringar p g a dagvattenplan	300	300	300	300	300
Åtgärder buller	50	100	100	100	100
Mariedal	250	80	20	0	0
Fjärilsprojekt	200	200	0	0	0
TOTALT UTGIFTER	43 775	38 555	32 745	35 325	35 375

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Inkomster	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Cirkulation Katrineholmsvägen	207				
GC-bana Kristineholmsvägen	436				
GC-bana Kungegårdsgatan	251				
Hållplats Skogskullen	436				
Hållplats Smedjegatan	273				
Hållplats Sandbergsvägen	120				
Biologisk mångfald i Mariedal	64	37	5		
-varav exploatering					
TOTALT INKOMSTER	1 786	37	5	0	0

I tabellen ovan skall förväntade investeringsbidrag redovisas. Ansökan om bidrag för gång- och cykelvägar sker för ett år framåt i tiden vilket medför att det i nuläget inte går att säga något om 2020-2023 när det gäller dessa bidrag.

Ansvar 27 - Avfall

Sammanfattning

Totalt för 2018 prognosticeras i dagsläget ett överskott med **1 783 tkr** varav **570 tkr** bokas mot skuld till abonnenter och **1 213 tkr** redovisas som ett överskott i kommunens resultat. Både verksamhetens kostnader och intäkter blir högre än budgeterat.

Prognosen för investeringsutfallet överstiger budgeten med ca **1 103 tkr**.

Drift

Resultaträkning

Tkr	Not	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsboks lut 2018	Delårsboks lut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter (exkl reglering mot abonnenter)	1	46 472	51 866	5 394	36 862	29 606	7 255
Verksamhetens kostnader	2	-38 117	-41 934	-3 817	-28 506	-25 948	-2 558
Avskrivningar	3	-7 349	-7 354	-5	-4 741	-4 546	-196
Verksamhetens nettokostnader		1 006	2 578	1 572	3 614	-888	4 502
Finansiella intäkter	4	0	5	5	5	2	3
Finansiella kostnader	5	-1 006	-800	206	-534	-557	23
Årets resultat innan reglering abonnenter		0	1 783	1 783	3 085	-1 442	4 528
Reglering gentemot abonnenter		0	-570	-570	-1 873	388	-2 261
Årets resultat		0	1 213	1 213	1 213	-1 054	2 267

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter						
Brukningavgifter	38 006	38 085	79	25 595	23 353	2 242
Övriga intäkter	8 466	13 781	5 315	11 267	6 254	5 013
Ökning (-)/minskning (+) skuld till abonnentkollektivet	0	-570	-570	-1 873	388	-2 261
Summa verksamhetens intäkter	46 472	51 296	4 824	34 989	29 994	4 994

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens kostnader						
Material	-20	-66	-46	-58	-41	-16
Köp av tjänst	-11 805	-14 696	-2 891	-9 717	-7 913	-1 805
Hyror	0	0	0	0	0	0
Personalkostnader	-17 219	-16 871	347	-11 273	-11 338	65
Övriga kostnader	-8 074	-9 286	-1 212	-6 859	-6 076	-783
Gemensamma resurser	-1 000	-1 015	-16	-599	-580	0
<i>varav personalkostnader</i>	-832	-872	-41	-519	-487	
<i>varav lokalkostnader</i>	-57	-60	-3	-42	-35	
<i>varav köp av tjänster</i>	-45	-30	15	-20	-28	
<i>varav övriga kostnader</i>	-66	-53	13	-18	-30	
Summa verksamhetens kostnader	-38 117	-41 934	-3 817	-28 506	-25 948	-2 539

Not 3 Avskrivningar, tkr

	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/ budget 2018	Delårs- bokslut 2018	Delårs- bokslut 2017	Differens 2017/2018
Tkr						
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-1 127	-1 125	2	-717	-639	-78
Avskrivningar maskiner och inventarier	-6 222	-6 229	-7	-4 024	-3 906	-118
Nedskrivningar	0	0	0	0	0	0
Summa avskrivningar	-7 349	-7 354	-5	-4 741	-4 546	-196

Not 4 Finansiella intäkter, tkr

	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/ budget 2018	Delårs- bokslut 2018	Delårs- bokslut 2017	Differens 2017/2018
Tkr						
Ränteintäkter	0	0	0	0	0	0
varav tillgodoräknad ränta på likviditet	0	0	0		0	0
Övriga finansiella intäkter	0	5	5	5	2	3
Summa finansiella intäkter	0	5	5	5	2	3

Not 5 Finansiella kostnader, tkr

	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/ budget 2018	Delårs- bokslut 2018	Delårs- bokslut 2017	Differens 2017/2018
Tkr						
Räntekostnader	-1 006	-800	206	-534	-557	23
varav räntekostnader på långfristiga skulder till kommunen	-1 006	-800	206	-534	-557	23
Övriga finansiella kostnader	0	0	0	0	0	1
Summa finansiella kostnader	-1 006	-800	206	-534	-557	23

Årsprognos och eventuella åtgärder

Intäkterna förväntas bli ca **5 394 tkr** högre än budget. Ökningen består främst av ökade intäkter för ankommande avfall till Bälinge avfallsanläggning och då främst förorenade massor som ska deponeras. Ökningen är planerad för att möta de ökade kostnaderna under året.

Följande poster ingår i **verksamhetens kostnader** i ovanstående tabell:

Personalkostnaderna förväntas bli ca **347 tkr** lägre än budgeterat. Minskningen beror delvis på att en av två budgeterade driftledartjänster inte tillsatts. Den andra tjänsten tillsattes senare än budgeterat. Samtidigt har overtidsersättning och lön till timanställda ökat för avfallshämningsverksamheten.

Köp av tjänster förväntas bli ca **2 891 tkr** högre än budget. En stor del av ökningen beror på ökade behandlingsavgifter av bland annat trämaterial. En betydande del av den negativa avvikelserna beror på ökade kostnader för inhyrda chaufförer till avfallshämningsverksamheten.

Övriga kostnader prognosticeras att bli högre än budgeterat med ca **1 212 tkr** och beror främst på högre kostnader för reparationer av hämtningsfordon. Till en följd av detta ökar även kostnaderna för hyra av hämtningsfordon.

Avskrivningar avviker marginellt jämfört med budget med ca **5 tkr**.

Finansiella kostnader avviker positivt med ca **206 tkr** jämfört med budget. Detta avser räntor för det så kallade kommunlånet som betalas till finansieringen under kommunstyrelsens ansvar.

Gemensamma resurser innefattar nämndkostnader, ledning, administrativ personal och lokalkostnader på Sveagatan (inklusive kontorsutrustning). I nuläget förväntas dessa ligga på en högre nivå än budgeterat med ca **16 tkr**.

Vårbokslutsprognosen var på 0 tkr. Nu är prognosen ca 1 783 tkr bättre. Både intäkter och kostnader har ökat jämfört med förra prognosen. På intäktssidan är det främst intäkterna från massor som deponeras på Bälinge som har blivit högre, ca 5 000 tkr. Kostnaderna för hämtningsverksamheten har ökat med ca 1 700 tkr och beror främst på ökade lönekostnader med ca 800 tkr, ökade reparationskostnader med ca 200 tkr samt ökade kostnader för inhyrd personal med ca 700 tkr. Kostnaderna för Bälinge ÅVC har ökat med ungefär 900 tkr. Detta beror på ökade behandlingskostnader.

Förklaring till resultatet

Utfallet januari – augusti ligger på **3 086 tkr**. Jämfört med ett prognosticerat resultat på ca **1 783 tkr** är detta klart bättre. Förklaringen är främst att verksamheten har stora säsongsvariationer, inte minst på intäktssidan, vilket leder till att det inte ger en rättvisande bild att se enbart på utfallet under perioden januari till augusti. De extra intäkterna som

inkommit på grund av deponerade massor på Bälinge deponi förväntas inte inkomma under de fyra sista månaderna.

I delårsbokslutet kan endast ca **1 873 tkr** av överskottet på **3 085 tkr** regleras mot abonnenterna. Det beror på att tidigare ackumulerade resultat uppgår till **- 1 213 tkr** (från 2017) och det ska visas som ett positivt resultat innan en reglering mot abonnenterna kan göras.

På kostnadssidan (exklusive avskrivningar och finansiella poster) är utfallet på 28 506 tkr, ca 550 tkr högre än en jämnt fördelad prognossiffra för helåret (41 934 tkr). Orsaken är framförallt väldigt höga kostnader för reparationer och tillhörande följdkostnader som hyra av avfallsfordon. I och med införandet av ruttoptimering under hösten samt leveransen av två nya fordon förväntas driftkostnaderna under de sista månaderna att sjunka för verksamheten.

Avskrivningarna är lägre de första åtta månaderna och kommer att stiga nu när båda hämtningsfordonen är levererade.

Jämförelse mellan årets och föregående års resultat

Resultatet för de första åtta månaderna 2018 (innan regleringen mot abonnenter) är ca **4 531 tkr** bättre än de första åtta månaderna 2017. Detta är en större differens än de **3 383 tkr** som är skillnaden mellan 2017 års resultat innan reglering mot abonnenter (-1 600 tkr) och det prognosticerade överskottet för 2018 (+1 783 tkr). Åren skiljer sig åt då 2017 års sista fyra månader redovisade i stort sett ett 0-resultat, medan 2018 års sista månader förväntas bli sämre än de första åtta. Orsaken till skillnaden beror i stor utsträckning på hur intäkterna för deponerade massor på Bälinge fördelar sig under åren.

Investeringar

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Reinvestering						
Fordon	5 100	5 100	0	4 615	0	-4 615
Kärl	500	900	-400	732	627	-105
Container	120	120	0	0	38	38
Inventarier	0	3	-3	3	12	10
Anpassningsinvestering						
Sollebrunn ÄVC förbättring	100	100	0	0	0	0
Bälinge anläggning förbättring	750	500	250	86	16	-69
Måsen syd hall	0	950	-950	947	233	-715
Mariedalstippen	0	0	0	0	2	2
Totala utgifter	6 570	7 673	-1 103	6 382	929	-5 453

Totalt sett förväntas årets utfall bli ca **1 103 tkr** högre än budgeterat.

Inköp av kärl blir 400 tkr högre än budgeterat. Det årliga behovet är närmare 1 000 tkr per år vilket också framgår av underlaget inför flerårsstrategiberedningen.

Hallen som har uppförts har färdigställts. Elinstallationerna budgeterades under posten *Bälinge anläggning förbättring* men redovisas tillsammans med de övriga utgifterna för hallen *Måsen*. Dessutom hade inte brandsläckningssystem budgeterats. Detta förklarar till stor del avvikelserna på dessa projekt.

Underlag inför flerårsstrategiberedning

Ekonomi

Resultatbudget

Från och med 2016 utgör VA och Avfall egna balansräkningsenheter. I budgetavseende innebär detta att verksamheterna budgeterar egna resultat-, balans- samt kassaflödesbudgetar.

VA- och Avfall reglerar eventuella över- respektive underskott gentemot sina respektive avgiftskollektiv. Verksamheterna erhåller således inget kommunbidrag. Budgeten ska istället utgöra en plan för hur verksamheten ska finansieras samt hur skulden till abonnentkollektiven ska hanteras.

Nedan följer resultatbudget för avfallsverksamheten.

I resultatbudgeten nedan är avfallstaxan höjd med 6 % 2019, 3 % 2020 samt 3% 2021.

Under planperioden kommer den utgående skulden till abonnenterna ligga på ca 2 000 tkr årligen.

Resultatbudget

Tkr	Not	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	1	50 873	51 305	51 758
Verksamhetens kostnader	2	-41 376	-42 204	-43 048
Avskrivningar	3	-7 571	-7 723	-7 877
Verksamhetens nettokostnader		1 925	1 378	833
Finansiella intäkter	4	0	0	0
Finansiella kostnader	5	-800	-816	-832
Årets resultat före reglering abonnenter		1 125	562	0
Reglering gentemot abonnenter	6	-1 125	-562	0
Årets resultat		0	0	0

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr

Tkr		2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter				
Brukningsavgifter		41 395	42 637	43 916
Övriga intäkter		9 478	8 668	7 842
Ökning (-)/minskning (+) skuld till abonnentkollektivet				
Summa verksamhetens intäkter		50 873	51 305	51 758

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr

Tkr		2019	2020	2 021
Verksamhetens kostnader				
Material		-27	-28	-28
Köp av tjänst		-13 399	-13 667	-13 941
Hyror		0	0	0
Personalkostnader		-17 895	-18 253	-18 618
Övriga kostnader		-9 055	-9 236	-9 420
<i>Gemensamma resurser</i>		-1 000	-1 020	-1 041
varav personalkostnader		-829	-845	-862
varav lokalyror		-59	-60	-61
varav köp av tjänster		-46	-47	-48
varav övriga kostnader		-67	-69	-70
Summa verksamhetens kostnader		-41 376	-42 204	-43 048

Not 3 Avskrivningar, tkr

Tkr		2019	2020	2021
Avskrivningar byggnader och anläggningar		-1 062	-1 083	-1 105
Avskrivningar maskiner och inventarier		-6 509	-6 639	-6 772
Nedskrivningar				
Summa avskrivningar		-7 571	-7 723	-7 877

Not 4 Finansiella intäkter, tkr

Tkr		2019	2020	2021
Ränteintäkter		0	0	0
varav tillgodoräknad ränta på likviditet		0	0	0
Övriga finansiella intäkter		0	0	0
Summa finansiella intäkter		0	0	0

Not 5 Finansiella kostnader, tkr

Tkr		2019	2020	2021
Räntekostnader		-800	-816	-832
varav räntekostnader på långfristiga skulder till kommunen		-800	-816	-832
Övriga finansiella kostnader				
Summa finansiella kostnader		-800	-816	-832

Investeringsbudget

	Avskrivningstid	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tkr						
Reinvestering						
Kärl	7	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Container	10	300	150	150	150	150
Fordon	7	3 000	3 000	5 000	7 000	3 000
Maskiner						
Anpassningsinvestering						
Sollebrunn ÅVC förbättring	20	100	100	100	100	100
Bälinge anläggning förbättring	20	500	500	500	500	500
Måsen syd hall						
TOTALT UTGIFTER		4 900	4 750	6 750	8 750	4 750

Ansvar 29 - VA

Sammanfattning

Vid en jämförelse mot en rakt periodiserad budget (8/12 av årsbudget) uppvisar VA-verksamheten ett negativt resultat för perioden uppgående till knappt **400 tkr**. Intäkterna från brukningsavgifter samt från anläggningsavgifter ligger lägre än budgeterat för perioden (ca 1 200 tkr). Även kostnaderna ligger dock lägre (ca 800 tkr) främst på grund av lägre personalkostnader på grund av oplanerade vakanser samt sjukskrivning.

För år 2018 har VA-verksamheten budgeterat för ett underskott med totalt 517 tkr, före reglering gentemot abonnenterna. Efter analys av årets första åtta månader visar prognosen för 2018 på en försämring jämfört med budgeterat resultat med **831 tkr** före reglering gentemot abonnenterna. Detta är även en försämring jämfört med prognosen i vårbokslutet med ca 950 tkr. Detta beror på att intäkterna nu blir ytterligare drygt 1 200 tkr lägre än tidigare prognosticerat. Främsta orsaken är problem i reningssteget på avloppsreningsverket i Nolhaga som innebär att vi inte kan ta emot och hantera slam från Avfall under hösten, vilket medför vikande intäkter jämfört med budget. Samtidigt är prognosen för kostnaderna sänkt med drygt 400 tkr jämfört med vårbokslutet, vilket bland annat beror på ytterligare sänkt prognos för personalkostnaderna samt sänkt prognos för elkostnader. Det förväntade underskottet regleras gentemot abonnenterna så att resultatet blir 0 eftersom verksamheten finansieras via VA-taxan i enlighet med självkostnadsprincipen. Om utfallet vid 2018 års utgång hamnar i linje med nuvarande prognos kommer skulden till abonnenterna då att uppgå till 4 400 tkr.

Årets investeringar prognosticeras till **53 493 tkr**, vilket är **16 091 tkr** under budgeterad nivå. Detta beror på att flera större projekt skjuts framåt i tiden. Den största avvikelser återfinns inom expansionsinvesteringarna där delar av VA-utbyggnaden i område Skämningared/Svanvik skjuts fram till år 2019 samt kommer att utföras till en lägre totalkostnad än budgeterat, vilket förklarar drygt 11 300 tkr av avvikelser. Vidare återfinns ett stort antal av de budgeterade investeringarna inom verksamhetsområde avloppsreningsverk och pumpstationer. Inom dessa verksamheter prognosticeras årets utgifter bli drygt 7 900 tkr lägre än budgeterat. Dessa verksamheter stod utan ordinarie driftchef under andra halvåret 2017, vilket innebär att arbetet med investeringsprojekten fick prioriteras ned då man var tvungen att fokusera på löpande drift i väntan på att ny driftchef skulle tillsättas. Så skedde i januari 2018 och arbetet med investeringarna har sedan dess åter tagit fart. Verksamheten ser ett stort investeringsbehov och behöver avseende vissa budgeterade investeringar delvis göra nya bedömningar och prioriteringar, vilket tar tid och innebär att vissa projekt nu skjuts framåt i tiden.

Drift

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter	1	60 107	58 088	-2 019	38 853	37 353	1 500
Verksamhetens kostnader	2	-44 491	-43 105	1 387	-28 858	-26 839	-2 019
Avskrivningar	3	-10 985	-11 475	-490	-7 367	-6 479	-888
Verksamhetens nettokostnader		4 630	3 508	-1 122	2 629	4 036	-1 407
Finansiella intäkter	4	0	7	7	7	8	-2
Finansiella kostnader	5	-5 148	-4 863	284	-3 361	-3 031	-330
Årets resultat före reglering abonnenter		-517	-1 348	-831	-725	1 013	-1 738
Reglering gentemot abonnenter		517	1 348	831	725	-1 013	1 738
Årets resultat		0	0	0	0	0	0

Årsprognos och eventuella åtgärder

Totalt prognosticeras ett negativt resultat uppgående till **1 348 tkr**, vilket ger en negativ budgetavvikelse om **831 tkr** för verksamheten före reglering gentemot abonnenterna¹. Prognosen kommenteras närmare nedan i Not 1-5.

¹ För innevarande år har ett underskott på 517 tkr budgeterats för VA-verksamheten. Nuvarande prognos visar på ett underskott som uppgår till 1 348 tkr. För att nå ett nollresultat ingår därför i Not 1 även **en reglering av resultatet gentemot abonnenterna**. I prognosen har därmed intäkterna justerats upp med **1 348 tkr** samtidigt som skulden till abonnenterna ökar med motsvarande belopp. Eftersom vi då behöver öka skulden med 831 tkr mer än budgeterat innebär detta en negativ avvikelse jämfört med budget med **831 tkr**.

Not 1 Verksamhetens intäkter, tkr

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens intäkter						
Brukningssavgifter	54 759	52 789	-1 970	35 415	35 551	-137
<i>Anläggningsavgifter</i>						
Periodiserade anläggningsavgifter	3 373	3 666	293	2 516	1 416	1 100
Intäktsförda anläggningsavgifter	1 647	1 268	-379	665	220	445
Övriga intäkter	162	199	37	148	166	-18
Avsättning investeringsfond						
Upplösning investeringsfond	165	165	0	110		110
Ökning (+)/minskning (-) skuld till abonnentkollektivet	517	1 348	831	725	-1 013	1 738
Summa verksamhetens intäkter	60 624	59 436	-1 188	39 578	36 340	3 238

Prognosen för **intäkterna** (Not 1), före justering mot abonnentkollektivet, har justerats ned med sammantaget **2 019 tkr** (1 188 tkr efter justering) jämfört med budget.

En stor del av avvikelsen förklaras av lägre förväntade intäkter än budgeterat från **VA-avgifter från hushållen** uppgående till ca 1 000 tkr. Detta förklaras av att budgeten för året är för högt beräknad. Orsaken är att det under år 2017 uppdagades att den preliminära debiteringen har legat för högt, vilket medförde att intäkterna justerades ned. Dock hade budgeten för 2018 då redan beslutats på den högre nivån.

Samtidigt väntas nu intäkterna från **anläggningsavgifter** ge ett mindre underskott. Detta beror på att färre objekt nu väntas anslutas till VA-nätet under 2018 än budgeterat, framförallt inom Östra Färgen, Västra Bergkullegatan, Lövekulle, Östra Ingared, Saxebäcken samt längs med Prästerydsvägen där utbyggnaden är försenad. Debiteringen av anläggningsavgifter i Tokebacka blir också lägre då färre bygglov har inkommit än förväntat vid budgeteringen. Det egentliga underskottet för anläggningsavgifterna uppgår till ca 800 tkr, men på grund av att verksamheten i mars fick ett överskott av anläggningsavgift på drygt 700 tkr som en engångspost från område Röhult efter en justering av anläggningsreskontran, så blir den totala avvikelsen endast ca 100 tkr.

Även intäkterna från hantering av slam från externa kunder som Nolvaga reningsverk utför på uppdrag av Avfallsenheten har justerats ned kraftigt i denna prognos (828 tkr). För perioden augusti till och med december i år kommer Nolvaga inte längre kunna ta emot detta externslam på grund av problem med att upprätthålla årskvoten för det tillåtna gränsvärdet

för kväverening. Detta är en följd av problemen med rötammaren hösten 2017 samt av en kall vinter och en torr sommar, vilket påfrestar utrustning och process. Slammet körs sedan augusti istället till Göteborg för hantering och intäkten för reningsverket faller därmed bort för resten av året. Viss osäkerhet finns dock i denna prognos eftersom slammottagningen i Sävelund skall startas upp under hösten och det finns förhoppningar om att då åter kunna ta emot en viss mängd externslam. Resterande avvikelse på ca 100 tkr förklaras av lägre intäkter från lakvattenhantering på grund av mycket små nederbördsmängder under året.

Not 2 Verksamhetens kostnader, tkr

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Verksamhetens kostnader						
Reparation och underhåll	-1 455	-1 634	-179	-860	-345	-515
Processkemikalier	-3 570	-3 635	-65	-2 650	-2 604	-46
El	-4 708	-4 090	618	-2 586	-2 745	159
Personalkostnader	-16 607	-15 327	1 280	-9 913	-9 104	-809
Köp av tjänst	-7 109	-7 039	71	-4 830	-4 693	-137
Övriga kostnader	-8 923	-9 403	-480	-6 840	-6 119	-721
Summa verksamhetens kostnader	-42 372	-41 128	1 245	-27 679	-25 609	-2 069
Gemensamma resurser	-2 119	-1 977	142	-1 179	-1 229	51
<i>varav personalkostnader</i>	-1 406	-1 373	33	-811	-810	-1
<i>varav lokalhyror</i>	-337	-360	-23	-239	-218	-21
<i>varav köp av tjänster</i>	-170	-73	97	-44	-108	65
<i>varav övriga kostnader</i>	-206	-171	35	-86	-93	7
Summa verksamhetens kostnader	-44 491	-43 105	1 387	-28 858	-26 839	-2 019

Prognosen för **verksamhetens kostnader** har justerats ned med **1 387 tkr** jämfört med budget. Vissa kostnadsgrupper visar på lägre kostnader medan andra pekar på högre kostnader än budgeterat. Överskottet beror dock huvudsakligen på sänkt prognos avseende **personalkostnaderna**. Detta till följd av oplanerade vakanser inom avloppsreningsverk samt ledningsnät. Direkt återbesättning görs endast på avloppsreningsverket där den ena en av de vakanta tjänsterna dock återbesätts först nästa år. Sjukskrivning är också en bidragande orsak till minskade personalkostnader, vilka totalt för året väntas bli **1 280 tkr** lägre än budgeterat. Prognosen avseende **elkostnaderna** har också justerats ned med **618 tkr**. Det

är främst kostnaderna för uppvärmning vid avloppsreningsverket (ARV) i Nolhaga som väntas bli ca 300 tkr lägre då en mindre mängd eldningsolja köpts in än tidigare eftersom den värme som genereras i de egna processerna, och som används för uppvärmning av de egna lokalerna, väntas räcka till bättre detta år. Prognosen för elförsörjningen har även justerats ned för ARV Sollebrunn, pumpstationer samt vattenverk. Kostnaderna för **köp av tjänst** har justerats upp kraftigt för avloppsreningsverken främst på grund av tillkommande konsultkostnader för tekniker, konsult hjälp avseende kvävereningen samt för elbesiktningar. Dock har konsultkostnaderna samtidigt sänkts i motsvarande utsträckning främst inom ledningsverksamheten på grund av lågt utfall hittills under året varför prognosen för köp av tjänst nu totalt sett ligger strax under budgeterad nivå. Kostnaderna för **reparation & underhåll** väntas dock bli **179 tkr** högre än budgeterat bland annat på grund av tillkommande kostnader för byte av frekvensriktare till centrifuger och ny anläggning för brutet vatten vid avloppsreningsverket i Nolhaga. Även de **övriga kostnaderna** ökar totalt med **480 tkr**. Största orsaken är att kostnaderna för förbrukningsinventarier i samband med mindre reparationer blir högre än väntat vid avloppsreningsverk samt pumpstationer. Den enskilt största avvikelser avser ett ej budgeterat inköp av bärare (små plastbitar där mikroorganismer får fäste och kan bryta ned föroreningar) till kvävesteget vid ARV Nolhaga. Bärarna behövs för att förbättra effektiviteten i reningsprocessen. Vidare har prognosen höjts på grund av en större vattenläcka under våren, vilken medfört ökade kostnader för anläggningsarbetare med ca 100 tkr. Prognosen för utbildningskostnader har dock sänkts då budgeterade satsningar ej fullt ut hinner genomföras under året.

Prognosen för de **gemensamma resurserna** – vilka innefattar nämndkostnader, ledning, stödfunktioner (bland annat HR, ekonomi, förvaltningssekreterare, informatör) och lokalkostnader på Sveagatan (inkl. kontorsutrustning) - är i nuläget **142 tkr** under budgeterad nivå.

Not 3 Avskrivningar, tkr

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-10 445	-10 948	-503	-7 053	-6 141	-912
Avskrivningar maskiner och inventarier	-540	-527	14	-313	-338	25
Nedskrivningar				-1		0
Summa avskrivningar	-10 985	-11 475	-490	-7 367	-6 479	-887

Årets **avskrivningar** (Not 3) väntas bli **490 tkr** högre än budgeterade medel. Detta beror på att några större investeringsprojekt (VA-utbyggnad inom Saxebäcken, överföringsledning Sundet samt VA-ledningar vid Kärrbogårdevägen) blir driftsatta tidigare än vad som antogs

vid budgeteringen, vilket inneburit att de aktiverats för avskrivningar tidigare under året än beräknat. De två senare projekten har även blivit dyrare än budgeterat, vilket också bidragit till högre avskrivningar.

Not 4 Finansiella intäkter, tkr

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Ränteintäkter		1		1		
varav tillgodoräknad ränta på likviditet				1		
Övriga finansiella intäkter		6	6	6	8	-2
Summa finansiella intäkter	0	7	6	7	8	-2

Not 5 Finansiella kostnader, tkr

Belopp i tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018
Räntekostnader	-5 148	-4 862	286	-3 360	-3 031	-329
varav räntekostnader på långfristiga skulder till kommunen	-5 148	-4 862	286	-3 360	-3 024	-336
Övriga finansiella kostnader		-1		-1	0	0
Summa finansiella kostnader	-5 148	-4 863	286	-3 361	-3 031	-330

De **finansiella posterna** (Not 4 och 5), vilka i huvudsak består i kostnader för kommunlån, prognosticeras sammantaget bli knappt 300 tkr lägre än budgeterat. Detta beror huvudsakligen på att investeringsprognosen har justerats ned med drygt 16 000 tkr, vilket medför lägre räntekostnader då lånebehovet blir motsvarande lägre.

Förklaring till resultatet

Utfallet för perioden januari till augusti visar på ett underskott med **725 tkr** före reglering gentemot abonnenterna.

Jämfört med en rakt periodiserad budget (8/12 av årsbudgeten) är **verksamhetens intäkter** drygt **1 200 tkr** lägre. Samtidigt är **verksamhetens kostnader** ca **800 tkr** lägre, vilket sammantaget därmed ger en negativ avvikelse mot budget på ca 400 tkr för bokslutsperioden.

Avvikelsen på intäktssidan beror på lägre intäkter än budgeterat från **bruksavgifter** - främst då VA-avgifter från abonnenterna - samt på lägre intäkter från de **anläggningsavgifter** som tas ut i samband med att fastigheter ansluts till det kommunala VA-nätet.

Avvikelsen på kostnadssidan beror framförallt på att **personalkostnaderna** är lägre (1 160 tkr). Detta beror på oplanerade vakanser. Det beror bland annat på att en budgeterad vakans avseende elansvarig vid avloppsreningsverket i Nolhaga ej kommer att hinna besättas under året. Vidare är utfallet för **el** ca 550 tkr lägre än budgeterat hittills under året och även de **gemensamma resurserna** har ett lägre utfall än budgeterat (230 tkr). Kostnaderna för förbrukningsinventarier inom område **övriga kostnader** har dock varit höga och avviker negativt jämfört med en rakt periodiserad budget med nära 900 tkr. Förklaringen härrör främst till ett större inköp vid ARV Nolhaga av bärare² till kvävesteget. Orsaken är vidare att mycket av material och utrustning ute på verk och pumpstationer är gammal och sliten. Utfallet för **processkemikalier** har också varit högt hittills under året och ger en negativ avvikelse med ca 270 tkr.

När det gäller **avskrivningarna** ligger utfallet något högre än en rakt fördelad budget för perioden. Detta beror på några tillkommande investeringsprojekt, vilka har tagits i drift. Utfallet för de **finansiella posterna** ligger något lägre än en rakt periodiserad budget.

Jämförelse mellan årets och föregående års resultat

Resultatet för perioden ligger totalt sett sämre innevarande år jämfört med år 2017. Intäkterna är visserligen högre i år (1 500 tkr) men även kostnaderna är högre (3 238 tkr inklusive avskrivningar och finansiella poster), vilket sammantaget ger en negativ avvikelse mellan åren uppgående till **1 738 tkr** före reglering gentemot abonnenterna.

Intäkterna (Not 1) är **1 500 tkr** högre innevarande år, vilket beror på högre intäkter från anläggningsavgifter jämfört med år 2017. Av denna differens förklaras dock drygt 700 tkr av en engångspost då en justering av anläggningsreskontran i år medförde en tillkommande intäkt från område Röhult.

² Bärare är små plastbitar där mikroorganismer får fäste och kan bryta ned föroreningar. Bärare förbättrar effektiviteten i reningsprocessen och används i kvävesteget vid ARV Nolhaga.

Verksamhetens kostnader (Not 2) har totalt fallit ut **2 019 tkr** högre för perioden jämfört med 2017. Det är främst personalkostnaderna (809 tkr) som är högre innevarande år, vilket främst beror på två nyanställningar under hösten 2017 då en projektledare och en drifttekniker rekryterades. Även övriga kostnader är högre i år (721 tkr) bl. a. på grund av inköp av bärare till ARV Nolhaga samt på grund av en större vattenläcka under våren. Vidare har kostnaderna för reparation och underhåll hittills i år varit 515 tkr högre.

Avskrivningarna (Not 3) ligger **887 tkr** högre 2018 jämfört med 2017, vilket är en naturlig följd av den fortsatt höga investeringstakten där fler projekt genomförs och aktiveras efter hand och de totala avskrivningarna därmed kontinuerligt ökar.

Finansiella poster (Not 4 o 5) uppvisar sammantaget en högre kostnad med drygt **330 tkr** jämfört med förra året. Internräntan för kommunlånet ligger på samma nivå mellan åren (1,75 %) men kostnaden ökar eftersom verksamhetens totala långfristiga skuld till kommunen fortsätter att öka till följd av den fortsatt höga investeringstakten.

Investeringar

Investeringsutfallet för perioden uppgår till **28 779 tkr**, vilket indikerar ett lägre årsutfall än budgeterat. Nedan följer en tabell som visar investeringsutfallet per projekt för bokslutsperioden innevarande samt föregående år samt en jämförelse av årets prognos i förhållande till budgeten för år 2018.

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
Expansionsinvestering	34 789	27 556	7 233	17 657	14 518	-3 139	
Expansionsinvestering - VA	27 248	18 249	8 999	13 429	12 960	-469	
12910 Div ledningsarbeten, serviser i verksamhetsområde	800	1 150	-350	1 123	760	-363	Fler anläggningar av VA-serviser än budgeterat
12971 Överföringsledning Sundet	100	237	-137	237	8 339	8 102	Tillkommande geoteknisk undersökning, ersättningar ledningsrätt.
12974 Sundet VA utbyggnad inom omr	2 000	5 827	-3 827	5 805	837	-4 968	Projektet försenat från 2017, prestationsbunden betalplan försenar därför kostnaderna och ger negativ avv. mot budget 2018.
12975 Hulabäck utbyggnad VA		500	-500	66	213	147	Kostnader för att färdigställa projekteringen.
12970 Huvudledning VV hemvägen	0		0		138	138	
12918 HVL Stadsskogen-Lövekulle	0		0		-2	-2	
12976 Överför ledn. Lövekulle-Simmenäs		18	-18	18	48	31	Klart.
12969 Saxebäcken VA utbyggnad inom omr.	200	200	0	67	1 857	1 790	Ledningsrättskostnader.
12978 Saxebäcken överföringsledning			0		15	15	

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
12972 Skämningared/Svanvik Utbyggnad VA	19 348	8 000	11 348	4 445	395	-4 050	Projektet beräknas pågå under 1,5 år. Kostnaderna fördelas mellan 2018/2019 och har delvis förskjutits framåt i tiden jämfört m budget. Totalkostnaden dock lägre än beräknat.
12919 Västra Bodarne	4 500	1 450	3 050	1 318	296	-1 022	Lägre kostnader än beräknat.
12973 Huvudledn. Ingared-Norsesund		33	-33	33	1	-31	Klart.
12982 Vattenförsörjning Sollebrunn	300		300			0	Projektet klart tidigare än budgeterat.
Utb inom Röhult, Blåtj.v.		85	-85	85	29	-56	Tillkommande lantmäterikostnader
Utbyggn inom Simmenäs		50	-50	38	33	-6	Ledningsrättskostnader.
Nya brandposter VA		250	-250	68		-68	Osäker kostnad då överenskommelse med RTJ ej är klar.
Utr. för insaml. av mätdata från vattenmätare		300	-300	71		-71	Ej budgeterad inv
Kontorsinredning ARV Nolhaga (tillkommande personal)		150	-150	55		-55	Ej budgeterad inv
Expansions- investering - Exploatering VA	7 541	9 307	-1 766	4 228	1 558	-2 670	
12822 Stadsskogen Planering AT	3 875	3 875	0	23	33	10	Mycket osäker, exploateringsåtgärd som skjutits framåt.
12826 Lövekulle Etapp 3 Skårsvägen	1 128	1 128	0	0		0	
12829 Prästerydsvägen	0		0		733	733	
12848 Cpl & timglas Stadsskogsg	0		0		462	462	

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
12860 VA Kärrbogårdevägen 2893 (Östra Ingared)	2 538	4 187	-1 649	4 187	276	-3 911	Pga markförhållanden har projektet fördröjats avsevärt
Strandstigen	0	100	-100			0	Tillkommande investering, ej budgeterad.
12831 Va Norsesundsv			0	0	55	54	
VA-anl Knektegårdsg 02884		17	-17	17		-17	
						0	
Imageinvestering	0	0	0	0	0	0	
Reinvestering	25 200	15 084	10 116	7 873	7 868	-5	
Maskiner & Inventarier	0	280	-280	280	54	-226	Ej budgeterad inv
Inventarier		62	-62	62		-62	Ej budgeterad inv
12942 Byte av dricksvattenpump Hjälmarred	300	300	0		27	27	Projekteringskostnader.
12946 Datorisering Bjärke vattenverk	50	50	0		332	332	
12940 Datorisering Hjälmarred och yttre anläggningar	400	400	0	104	55	-48	Fortlöpande mindre åtgärder på anläggningarna under 2018.
12989 Ombyggnad, ny rötkammare	6 400	1 000	5 400		26	26	Senarelagd och endast projektering/förstudie utförs 2018
12909 Utbyte Gasmotorer, panna	1 365		1 365		98	98	Inget utfall 2018, skjuts framåt.
12907 Utbyte doserpumpar ALG	155	610	-455			0	Blir dyrare än budgeterat
12964 Utbyte av slamavvattnare ARV Sbn	650		650			0	Projektet skjuts fram till 2020
Renovering pumpar ARV Nolhaga	500		500			0	Projektet skjuts framåt i tiden pga. resursbrist
12967 Utbyte/uppgradering av rotociver/rengaller	580	26	554	26	197	171	Projektet genomfört huvudsakligen år 2017 och är nu klart till lägre kostnad än budgeterat

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
12914 Renovering av tak och plåtarbeten sandviksvägen pstn	255		255			0	Projektet skjuts framåt i tiden pga. att helhetsgrepp behöver tas där man ser över alla pumpstationer med avseende på byggstandard, arbetsmiljö, personsäkerhet och brutet vatten.
12917 Byte av golv i Savannen och Kristineholms pumpstationer	105		105			0	Projektet skjuts framåt i tiden pga. att helhetsgrepp behöver tas där man ser över alla pumpstationer med avseende på byggstandard, arbetsmiljö, personsäkerhet och brutet vatten.
12912 Inv i samband m ledningsunderhåll	12 500	10 000	2 500	6 802	6 644	-158	Sänkt prognos dels pga. att några arbeten utförs till lägre kostnad än budgeterat samt dels pga. brist på utförarkapacitet.
12921 Bassänger renovering ARV Nolhaga	300		300			0	Projektet skjuts framåt i tiden pga. resursbrist
12923 Utbyte ventilation & värme maskinbyggnad ARV Nolhaga	50	300	-250	199		-199	Ventilationen har stort renoveringsbehov, dock ej budgeterat.
12905 Byte av låg och hög spänningsställverk	50	50	0			0	
12906 Renovering av skrapssystem sandfång samt bassäng 5-6 försedimentering	0		0		218	218	
12915 Utbyte av pumpar med rörgalleri och automatikskåp i Sandudden, Tollerred	0		0		304	304	
12200 Projektering före projekt Myggan 5	0		0		-87	-87	

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
Omläggning av tak på filtersal, Hjälmareds vattenverk	1 500	1 000	500	63		-63	Omfattningen större => större kostnader än beräknat (tot 2 500). Dock delvis förskjutet i tid till 2019, vilket ger lägre kostnader i år.
Utbyte av automatiskåp pumpstationer	40		40			0	Detta projekt flyttas in i projekt 12987 datorisering av pumpstationer
Ny skraputrustning Sandfång 1 ARV Nolhaga	0	350	-350		0	0	Ej budgeterad investering
Ventilation eftersedimentering ARV Nolhaga	0	100	-100		0	0	Ej budgeterad investering
Kommunalvattenledn. ARV Nolhaga		131	-131	131		-131	Ej budgeterad investering
Järvägsgatan ARV Sbn (ombyggn tillfartsväg)		300	-300	207		-207	Ej budgeterad investering
Mätare nitrathalt ARV Nolhaga		125	-125			0	Ej budgeterad investering
Anpassningsinvestering	9 595	10 853	-1 258	3 249	4 776	1 527	
12987 Datorisering (verk och) pumpstationer	2 850	500	2 350	242	555	313	Minskar projektets omfattning till endast pumpstationer och skapar ett eget projekt för datorisering av verk (Nolhaga ARV) vilket senareläggs.
12908 Komplettering brand, inbrottslarm maskinbyggnad ARV	250	250	0			0	
12956 Uppgradering och utbyte av PLC, ARV Sbn	0		0		185	185	
12913 Installation av reservkraftsuttag i strategiska stationer inom kommunen.	45		45		22	22	Senarelagt till 2019 och framåt
12927 Dagvattenåtgärder	200	200	0	12	1 144	1 132	Mindre projekt kommer.

Tkr	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse prognos/budget 2018
12920 Huvudledning Alingsås Tätort (inkl. byggnation av ny ventilkammare)		28	-28	28	2 838	2 809	Klart.
12951 Nödvattenbrunn Nolhaga	300	50	250	48	22	-25	Ansökan om vattendom pågår. Därefter en mindre byggnation.
12994 Mottagningsanläggning för slam			0		11	11	Klar, överförd till 12955.
12955 Slammottagning Sävelund	600	2 450	-1 850	2 435		-2 435	Kostnadsökning då anläggningens utförande och behov måste utökas. Projektet löper över två år. Kostnader som beräknats för 2017 har förts över på 2018.
Tillbyggnad av Gräfsnäs vattenverk	350	350	0	65		-65	Bygglovsärende pågår, byggnation hösten 2018
Flytt av ledningar för E20	5 000	6 500	-1 500	361		-361	2018 görs sträckan Kristineholmsvägen, ny beräknad kostnad efter projektering är högre än budgeterat
Parkering VV Sbn (utökn)		75	-75	59		-59	Ej budgeterad inv.
Svetsmaskin	0	150	-150		0	0	Ej budgeterad inv.
Ny trycklufts- kompressor Färgens VV	0	100	-100		0	0	Ej budgeterad inv.
Nya portar ARV Nolhaga		200	-200			0	Ej budgeterad inv.
TOTALT UTGIFTER	69 584	53 493	16 091	28 779	27 162	-1 617	

Som framgår av tabellen ovan prognosticeras investeringsutgifterna till **53 493 tkr** för år 2018, vilket är **16 091 tkr** lägre än budget. Många av investeringsprojekten, både i projekteringsfas och utförandefas, måste ständigt anpassas efter ny information och tillkommande faktorer som i sin tur påverkar det slutliga utfallet och mycket har hänt sedan budgeten fastslogs. Avvikelserna mellan helårsprognosen och budgeterad utgift kommenteras per projekt i tabellen ovan. Dock kan nämnas att den enskilt största avvikelsen

på drygt 11 300 tkr beror på att delar av VA-utbyggnaden i område Skämningared/Svanvik skjutits fram till år 2019 samt kommer att utföras till en lägre totalkostnad än budgeterat. En annan betydande avvikelse, uppgående till 5 400 tkr, beror på att budgeterat arbete för byggnation av ny rötkammare vid avloppsreningsverket i Nolhaga har skjutits framåt i tiden. Ytterligare stora avvikelser mot budget finns och dessa förklaras på projektnivå i ovanstående tabell.

Utfallet för perioden innevarande år ligger totalt **1 617 tkr** högre än utfallet år 2017. Utfallet mellan åren är dock svårt att jämföra då investeringsprojektens antal och omfattning kan variera stort mellan åren. **Expansionsinvesteringarna** har ett utfall som totalt är **3 139 tkr** högre i år jämfört med år 2017. Det är olika projekt som ligger bakom dessa utgifter mellan åren. Fokus förra året låg bland annat på att lägga överföringsledningen *till* Sundet medan arbetet i år består i utbyggnad av VA inom Sundetområdet. Vidare pågick förra året mycket arbete i Saxebäcken, medan fokus i år bland annat varit i område Skämningared/Svanvik, Östra Ingared (Kärrbogärdevägen) och Västra Bodarne.

När det gäller **reinvesteringar** ligger utfallet på samma nivå mellan åren.

Inom investeringsområdet **anpassningsinvesteringar** har utfallet hittills varit **1 527 tkr** lägre under innevarande år jämfört med år 2017. Inom detta område är det tre projekt som har stora avvikelser mellan åren. Projektet *Huvudledningar Alingsås tätort* färdigställdes under förra året och har därför ett utfall som i år är 2 809 tkr lägre jämfört med föregående år. Även dagvattenåtgärderna har ett utfall som är lägre än år 2017 med drygt 1 100 tkr. Utgifterna för *Slammottagning Sävelund* har emellertid istället varit 2 435 tkr högre i år än motsvarande period förra året eftersom detta arbete kom igång först senhösten 2017.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

VA-verksamheten får förutbetalda intäkter från de anläggningsavgifter som tas ut i samband med att fastigheter ansluts till det kommunala VA-nätet. Endast 5 % av de debiterade anläggningsavgifterna resultatförs som en direkt intäkt under innevarande år. Resterande del (95 %) av den debiterade avgiften anses vara förutbetald, dvs. betald i förtid. Denna del periodiseras/fördelas därför framåt i tiden och genererar månatliga intäkter under anläggningens resterande livslängd. Dessa intäkter möter de kostnader verksamheten haft i form av avskrivningar på de investeringar som gjorts i VA-nätet.

Anläggningsavgifterna delas i nedan tabell upp i två delar. Dels anläggningsavgifter inom ordinarie VA-verksamhet, dels avgifter som tas ut i samband med utbyggnad av exploateringsområden.

Tkr, Inkomster	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse Prognos/Budget	Kommentar avvikelse 2018/2017
- Anläggningsavgifter VA	19 352	16 316	-3 035	10 453	3 361	7 092		
Strötomter (02801)	3 278	3 278	0	1 345	2 856	-1 510		Fler strötomter anslutna delåret 2017.
Röhult (02802) Blåtjärnsv.	570	713	143	436	296	140	Fler byggnationer än väntat	Fler byggnationer 2018.
Simmenäs (02811)	504	504	0	92	93	-1		
NV Sävelund (02810)	380	428	48			0		
Norsesund (02805)	808	200	-608			0	Delvis försenad, ledningsläggning ej utförd ännu.	
Saxebäcken överföringsledning (02814)	855	931	76	974		974	Tidigareläggning, slutdebitering tredje kvartalet enligt gällande taxa	Inga objekt anslutna delåret 2017 (utbyggnad var ej klar).
Saxebäcken VA inom området (02814)	4 978	4 156	-822	4 156		4 156	Fördröjning då obebyggda tomter enl gällande plan avvaktar ny detaljplan.	Inga objekt anslutna delåret 2017 (utbyggnad var ej klar).
Utbyggnad inom Östra Färgen (hela området) inkl överföringsledning (02812)	6 935	4 684	-2 252	2 561		2 561	Större del debiteras andra halvåret 2019 pga. försening enl tidigare planering	Inga objekt anslutna delåret 2017 (utbyggnad var ej klar).
Västra Bodarne	1 045	1 425	380	887		887	Fler fastigheter kan anslutas till lagda ledningar 2018 än budgeterat.	Inga objekt anslutna delåret 2017
Ingared syd Sjöbov. (02892)					116	-116		Fsg. och bygglov för en tomt 2017

Tkr, Inkomster	Budget 2018	Prognos helår	Avvikelse prognos/budget 2018	Delårsbokslut 2018	Delårsbokslut 2017	Differens 2017/2018	Kommentar avvikelse Prognos/Budget	Kommentar avvikelse 2018/2017
- Anläggningsavgifter Exploatering VA	11 947	7 775	-4 172	2 182	828	1 354		
Lövekulle etapp 3 Skår (02852)	1 520	428	-1 093	146		146	Detaljplanen är försenad	Inga objekt anslutna 2017.
Östra Ingared	1 900	570	-1 330			0	Byggstart går trögt.	
Strandstigen (02825)	1 425	2 204	779			0	Tidigarelagd, hela intäkten förs på 2018.	
Prästerydsvägen (Rosendal) (02862)	760	0	-760			0	Byggnation försenad	
Tokebacka VA	1 900	570	-1 330			0	Färre ansl. än budgeterat (2 fastigheter aviserade varav en söker bygglov)	
Nordöstra Stadsskogen (02840)	2 423	3 230	808	1 761	194	1 567	Enligt fastigheter med bygglov blir anl. avg. högre än budgeterat 2018	Fler objekt anslutna t.o.m. aug 2018 jämfört med 2017.
Kälken Hallbovägen (02864)		380	380			0	Byggnation påbörjad tidigare än väntat	
Ragnehillsgatan (02844)	119	119	0			0		
Västra Bergkullegatan	1 425	0	-1 425			0	Försenad byggstart.	
Norsesundsvägen (02894)	475	119	-356	119		119	Tomtförsäljning går trögt.	Inga objekt anslutna 2017.
Lövekulle etapp 1 fritid (02837)		156	156	156	572	-416	Tillkommande byggnation på lediga fastigheter	Fler objekt anslutna 2017.
Motorbåten (02856)			0		62	-62		Ett objekt anslutet 2017
TOTALT INKOMSTER	31 298	24 091	-7 207	12 635	4 189	8 446		

Förutbetalda intäkter avseende anläggningsavgifter för vatten och avlopp uppgick under perioden till **12 635 tkr** och utgörs till största delen av intäkter från anslutning av abonnenter i Saxebäcken, Östra Färgen området, Stadsskogen samt från strötomter i kommunen.

Årsprognosen för anläggningsavgifterna uppgår till **24 091 tkr**, vilket är **7 207 tkr** lägre än budgeterat. De största avvikelserna återfinns inom områdena Östra Färgen, Västra Bergkullegatan, Östra Ingared, Tokebacka, Lövekulle, Saxebäcken, Norsesund samt Prästerydsvägen och förklaras i huvudsak av försenad utbyggnad. Avvikelsen för vissa objekt förklaras av att tomtförsäljning och byggstart ej kommit igång som förväntat (se vidare förklaringar i ovan tabell).

De förutbetalda intäkterna är **8 446 tkr** högre för bokslutsperioden innevarande år jämfört med år 2017. Avvikelser mellan åren per objekt förklaras i ovan tabell. Den här typen av utgifter är dock svåra att jämföra mellan åren då byggnationen kan variera kraftigt mellan olika områden, år samt rådande konjunktur. Debitering av anläggningsavgifter följer den takt som fastigheter bebyggs inom kommunens VA-verksamhetsområden. Var, och i vilken takt, byggnationen sker styrs av efterfrågan.

Underlag inför flerårsstrategiberedning

Driftbudget

VA utgör en egen balansräkningsenhet. I budgetavseende innebär detta att verksamheten budgeterar egna resultat- balans- samt kassaflödesbudgetar. VA bedriver sin verksamhet inom ramen för VA-taxan och tilldelas således inget kommunbidrag. Budgeten utgör istället en plan för hur verksamheten ska finansieras samt hur skulden till abonnentkollektivet ska hanteras. Årliga över- respektive underskott regleras gentemot abonnentkollektivet.

Resultatbudget

Nedan följer resultatbudgeten för VA-verksamheten.

Resultatbudget

Tkr	Not	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	1	63 638	68 747	71 864
Verksamhetens kostnader	2	-48 838	-50 103	-51 104
Avskrivningar	3	-12 198	-13 910	-14 627
Verksamhetens nettokostnader		2 601	4 735	6 133
Finansiella intäkter	4	0	0	0
Finansiella kostnader	5	-4 646	-5 200	-6 019
Årets resultat före reglering abonnenter		-2 045	-465	114
Reglering gentemot abonnenter		2 045	465	-114
Årets resultat		0	0	0

Not 1 Verksamhetens intäkter

Tkr		2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter				
Brukningssavgifter		58 625	62 724	65 233
<i>Anläggningsavgifter</i>				
Periodiserade anläggningsavgifter		3 815	4 569	5 352
Intäktsförda anläggningsavgifter		864	1 119	943
Övriga intäkter		169	170	171
Avsättning investeringsfond				
Upplösning investeringsfond		165	165	165
Ökning (-)/minskning (+) skuld till abonnentkollektivet		2 045	465	-114
Summa verksamhetens intäkter		65 683	69 213	71 751

Not 2 Verksamhetens kostnader

Tkr	2019	2020	2021
Verksamhetens kostnader			
Reparation och underhåll (inkl material)	-1 780	-1 807	-1 834
Processkemikalier	-3 965	-4 024	-4 085
El (konto 621, 623)	-4 715	-4 786	-4 858
Löner inkl PO-pålägg	-17 290	-18 032	-18 519
Nyintjänade pensioner from 98	-197	-220	-220
Justering värdering IB pensionsavsättning	0	0	0
Utbetalda pensioner från pensionsförpliktelse	-52	-52	-52
Avgiftsbestämd ålderspension	-759	-780	-808
Köp av tjänst	-7 578	-7 692	-7 807
Övriga kostnader	-10 435	-10 591	-10 750
<i>Gemensamma resurser</i>	-2 067	-2 119	-2 172
varav personalkostnader	-1 434	-1 470	-1 506
varav lokalhyror	-368	-377	-387
varav köp av tjänster	-82	-84	-86
varav övriga kostnader	-183	-188	-193
Summa verksamhetens kostnader	-48 838	-50 103	-51 104

Not 3 Avskrivningar

Tkr	2019	2020	2021
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-11 683	-13 225	-13 975
Avskrivningar maskiner och inventarier	-516	-685	-652
Nedskrivningar			
Summa avskrivningar	-12 198	-13 910	-14 627

Not 4 Finansiella intäkter

Tkr	2019	2020	2021
Ränteintäkter			
varav tillgodoräknad ränta på likviditet			
Övriga finansiella intäkter			
Summa finansiella intäkter	0	0	0

Not 5 Finansiella kostnader

Tkr	2019	2020	2021
Räntekostnader	-4 646	-5 200	-6 019
varav räntekostnader på långfristiga skulder till kommunen	-4 646	-5 200	-6 019
Övriga finansiella kostnader (ränta pensioner)			
Summa finansiella kostnader	-4 646	-5 200	-6 019

Budget 2019

Budgeten för år 2019 uppvisar ett underskott om **2 045 tkr**. Vid år 2019 års ingång väntas den befintliga skulden till abonnentkollektivet uppgå till drygt 4 400 tkr. Det budgeterade underskottet år 2019 regleras via en minskning av denna skuld ned till en nivå på knappt 2 400 tkr vid 2019 års utgång.

Mot bakgrund av att kostnaderna ökar ser verksamheten ett behov av att höja taxan med 9 % år 2019. **Intäkterna** (Not 1) från VA-avgifter ökar därmed år 2019 med knappt 3 500 tkr jämfört med budget för 2018. Budgeterad intäkt från anläggningsavgifter ligger på en något lägre nivå jämfört med år 2018.

Kostnaderna (Not 2), exklusive avskrivningar och finansiella poster, är totalt knappt 4 350 tkr högre jämfört med föregående år. Den största ökningen återfinns inom *personalkostnaderna*, vilka ökar med ca 1 700 tkr till följd av en nettoökning med totalt 2,3 tjänster jämfört med budget 2018. Utökningen görs inom avloppsreningsverk (drifttekniker) samt inom ledningsverksamheten (projektledare). Vidare ingår även budgeterad löneökning. *Övriga kostnader* ökar med drygt 1 500 tkr bland annat på grund av den fortsatta satsningen på att byta till fjärravläsningsbara vattenmätare ute hos abonnenter för att förbättra kontrollen över vattenförbrukningen och de intäkter denna genererar. Budgeten har även justerats upp avseende förbrukningsinventarier då mycket av utrustningen på avloppsreningsverk och pumpstationer är gammal och sliten. Vidare ökar bilkostnaderna då verksamheten i större utsträckning kommer att köra ut till Sollebrunns vatten- samt avloppsreningsverk. Kostnader för *köp av tjänst* ökar med knappt 450 tkr till följd av ökade konsultkostnader främst vid avloppsreningsverket i Nolhaga i samband med röt-kammarprojektet. Kostnaderna för *processkemikalier* väntas bli knappt 400 tkr högre år 2019 och kostnaderna för *reparationer och underhåll* vid akuta underhållsåtgärder på avloppsreningsverk samt pumpstationer väntas öka med knappt 300 tkr.

Genomförda investeringar får genomslag på **avskrivningarna** (Not 3), vilka väntas öka med ca 1 200 tkr jämfört med år 2018. De **finansiella kostnaderna** (Not 5) för kommunlånet minskar dock med 500 tkr jämfört med år 2018 trots att den totala långfristiga skulden till kommunen fortsätter att öka. Detta beror på att internräntan sänks från 1,75 % till 1,5 % år 2019.

Budget 2020

För år 2020 budgeteras en höjning av VA-taxan med 7 % för att täcka ökade kostnader. Budgeten för år 2020 uppvisar trots detta ett underskott om **465 tkr**.

Som en följd av taxehöjningen ökar **intäkterna** (Not 1) från brukningsavgifter år 2020 med drygt 4 000 tkr jämfört med budget för 2019. Vidare ligger budgeterad intäkt från anläggningsavgifter totalt 1 000 tkr högre jämfört med år 2019.

Kostnaderna (Not 2) i 2020 års budget, exklusive avskrivningar och finansiella poster, har justerats upp med hänsyn till väntade prisökningar. Detta år ökar *personalkostnaderna* något ytterligare främst på grund av budgeterad löneökning men även på grund av att två vakanser (en drifttekniker samt en elansvarig vid vattenverket i Alingsås) beräknas besättas i februari 2019 men kommer att finnas på plats under hela år 2020 och därmed ge upphov till något högre personalkostnader detta år jämfört med det föregående.

Kostnaderna för **avskrivningarna** (Not 3) fortsätter att öka i takt med att genomförda investeringar aktiveras och är drygt 1 700 tkr högre jämfört med föregående år. Räntan väntas ligga kvar på 1,5 % år 2020 men de **finansiella kostnaderna** (Not 5) stiger ändå med drygt 550 tkr detta år jämfört med föregående eftersom den totala långfristiga skulden till kommunen ökar ytterligare. Underskottet för året (465,5 tkr) regleras genom att befintlig skuld till abonnentkollektivet minskas med motsvarande belopp ned till en väntad total skuldnivå om knappt 1 900 tkr vid årets utgång.

Budget 2021

För år 2021 budgeteras en höjning av VA-taxan med 4 %. Budgeten för år 2021 uppvisar då ett mindre överskott om **114 tkr**. Som en följd av taxehöjningen ökar **intäkterna** (Not 1) från brukningsavgifter. Intäkterna från anläggningsavgifter har också budgeterats på en något högre nivå. Samtidigt ökar **kostnaderna** (Not 2) till följd av väntade prisökningar samt beräknad löneökning. De tunga investeringarna under senare år medför att kostnaderna för **avskrivningar** (Not 3) ökar ytterligare i takt med att genomförda investeringar aktiveras. Utgifterna för investeringarna medför även att kommunlånet ökar, vilket samtidigt innebär att de **finansiella kostnaderna** (Not 5) fortsätter att öka. Överskottet om drygt 100 tkr i 2021 års budget regleras genom att befintlig skuld till abonnentkollektivet ökas med motsvarande belopp till totalt ca 2 000 tkr vid årets utgång.

Investeringsbudget

I nedan tabell visas planerade investeringar inom VA-verksamheten för perioden 2019-2023.

Tkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Expansionsinvestering	34 789	19 250	25 879	6 350	2 800	2 800
Expansionsinvestering - VA	27 248	16 750	22 679	3 350	800	800
12910 Div ledningsarbeten, serviser i verksamhetsområde	800	800	800	800	800	800
12971 Överföringsledning Sundet	100					
12974 Sundet VA utbygg inom omr	2 000	150				
12975 Hulabäck utbygg VA		2 000	15 379			
12969 Saxebäcken VA utbygg inom omr	200					
12972 Skämningared/Svanvik utbygg VA	19 348	9 000				
12919 Västra Bodarne	4 500					
Västra Bodarne Etapp 2		4 500	4 500	2 550		
12982 Vattenförsörjning Sbn	300					
Ny tryckstegringsstn Östra Ängabo		200	1 500			
12936 Utrustning för insamling av mätdata fr vattenmätare		100				
Garage ARV Nohaga			500			
Expansionsinvestering - Exploatering VA	7 541	2 500	3 200	3 000	2 000	2 000
12850 Tokebacka VA						
12822 Stadsskogen Planering AT	3 875					
12826 Lövekulle Etapp 3 Skårsvägen	1 128					
12860 VA Kärrbogärdev. 2893 (Östra Ingared)	2 538					
Ospec. Projekt		2 500	3 200	3 000	2 000	2 000
Imageinvestering	0	0	0	0	0	0
Reinvestering	25 200	29 600	34 900	64 500	36 500	11 500
12942 Byte av dricksvattenpump Hjälmed	300	2 000				
12946 Datorisering Bjärke vattenverk	50					
12940 Datorisering Hjälmed & yttre anläggningar	400					
12989 Ombyggnad, ny röt-kammare	6 400	5 000	20 000	50 000	25 000	
12909 Utbyte Gasmotorer, panna	1 365					
12907 Utbyte doserpumpar ALG	155					

Tkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
12905 Byte av låg och hög spänningsställverk	50	500	1 000	1 000		
12964 Utbyte av slamavvattare ARV Sbn	650		700			
12967 Utbyte/uppgradering av rotociver/rengaller	580					
12914 Renovering av tak och plåtarbeten Sandviksvägen	255	500				
12917 Byte av golv i Savannen & Kristineholms pumpstationer	105	200				
12912 Inv i samband m ledningsunderhåll	12 500	11 000	11 000	11 500	11 500	11 500
12921 Bassänger renovering ARV Nolhaga	300	300	300	300		
12954 Renovering pumpar ARV Nolhaga	500	500	500	500		
12923 Utbyte ventilation & värme maskinbyggnad ARV Nolhaga	50	500				
Utbyte av tryckledning biobäddar				1 200		
12924 Utbyte av automatikskåp pumpstationer	40					
12952 Omläggning av tak på filtersal, Hjälmareds vattenverk	1 500	1 500				
Renov omklädningsrum Färgens VV		100	200			
Utbyte pumpstation Gudmundsgatan		1 600				
Byte av dricksvattenpumpar Klintens tryckstegringsstn		150				
Ventilation eftersedimentering ARV Nolhaga		500				
Utomhusbelysning ARV Nolhaga		250				
Utbyte Kristineholms AP		4 000				
Renovering pumpstationer		1 000	1 000			
Utbyte av dricksvattenpumpar samt kringutrustning vid Gräfsnäs tryckstegringsstation.			200			
Anpassningsinvestering	9 595	9 300	6 755	10 955	9 495	3 995
12987 Datorisering av pumpstationer	2 850	1 200	950	350		
Datorisering ARV Nolhaga				1 000	3 895	3 895
12908 Komplettering brand, inbrottslarm maskinbyggnad	250					
Reservkraftverk ARV Nolhaga			100	3 900		
12966 Reservkraftverk ARV Sbn		300				

Tkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
12913 Installation av reservkraftsuttag i strategiska stationer inom kommunen	45	100	100	100	100	100
Reservkraftsaggregat till Savannen, Kristineholm, N.fiskaregatan, Lärkvägen			105	105		
12927 Dagvattenåtgärder	200	950	500	500	500	
12951 Nödvattenbrunn Nolhaga	300	300				
12938 Flytt av ledningar för E20	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	
12955 Slammottagning Sävelund	600					
Tillbyggnad av Gräfsnäs vattenverk	350					
Ny grind och staket ARV Nolhaga		1 200				
Asfaltering och markarbeten Nolhaga		250				
TOTALT UTGIFTER	69 584	58 150	67 534	81 805	48 795	18 295

Investeringsutvecklingen under den närmaste 5-årsperioden visar att utgifterna för åtgärder på vatten- och avloppsreningsverk samt pumpstationer uppgår till hela 50 % av den totala investeringsvolymen då verksamheten ser ett stort behov av insatser vid dessa anläggningar under kommande år. Utgifterna för ledningsunderhåll uppgår till ca 30 % av investeringsvolymen. Resterande del är fördelade med 15 % på utgifter för omvandlingsområden och övriga expansionsinvesteringar (så som anläggning av nya serviser för anslutning till kommunalt VA) och ca 5 % på utgifter för exploateringsåtgärder.

Intäkter från investeringar kommer från anläggningsavgifter i omvandlings- och exploateringsområden. Intäkterna har budgeterats till ca 75 % av gjorda investeringar.

Vidare finns en osäkerhet kring exploateringsinvesteringarnas volym för åren 2019-2023. För dessa år har ett schablonbelopp angivits uppgående till totalt närmare 13 000 tkr för tidsperioden. Den osäkerhet som råder när det gäller investeringar inom exploateringsområdet mildras av det faktum att investeringar i dessa områden samtidigt innebär att tillhörande anläggningsavgifter kommer att faktureras ut till nya abonnenter, d.v.s. intäkter inkommer som till stor del möter upp kostnader från genomförda investeringar.

Förutbetalda intäkter som periodiseras över sin nyttjandetid

Nedan följer planen för förutbetalda intäkter avseende anläggningsavgifter för vatten och avlopp för den kommande femårsperioden. Anläggningsavgifterna delas upp i två delar. Dels anläggningsavgifter inom ordinarie VA-verksamhet, dels avgifter som tas ut i samband med utbyggnad av exploateringsområden.

Tkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Inkomster						
- Anläggningsavgifter VA	19 352	8 013	14 915	13 875	13 680	6 346
Strötomter (02801)	3 278	4 180	3 325	4 180	1 900	1 425
Röhult Blåtjärnsv (02802)	570	428	428	143	143	0
Simmenäs (02811)	504	238	361	0	0	0
NV Sävelund (02810) (Tomtered)	380	470	428	0	0	0
Norsesund (02805)	808	817	0	0	0	0
Saxebäcken överföringsledning (02814)	855	133	100	100	0	0
Saxebäcken VA inom området (02814)	4 978	437	380	0	0	0
Utbyggnad inom Östra Färgen (hela området) inkl överföringsledning (02812)	6 935	1 074	9 894	4 845	9 334	1 853
Västra Bodarne (02818)	1 045	238	0	4 608	2 304	3 069
- Anläggningsavgifter Exploatering VA	11 946	8 393	5 781	4 033	2 755	0
Lövekulle etapp 3 Skår (02852)	1 520	333	1 140	1 140	1 140	0
Östra Ingared	1 900	1 900	827	803	0	0
Strandstigen (02825)	1 425	0	0	0	0	0
Frostvägen (02826)		238	0	0	0	0
Prästerydsvägen (Rosendal) (02862)	760	760	442	0	0	0
Tokebacka VA	1 900	1 078	1 330	665	665	0
Nordöstra Stadsskogen (Stadsskogen Planering AT) inkl Grankullegatan	2 423	1 900	713	713	713	0
Ragnehillsgatan (02844)	119	119	0	0	0	0
Västra Bergkullegatan	1 425	1 425	950	475	0	0
Norsesundsvägen (02894)	475	356	238	238	238	0
Lövekulle etapp 1 fritid (02837)		285	143	0	0	0
TOTALT INKOMSTER	31 298	16 407	20 696	17 908	16 435	6 346

När det gäller intäkter från anläggningsavgifter är osäkerheten i budgeten ganska stor. När i tiden intäkterna inkommer beror mycket på bygglovshantering, detaljplanernas genomförandetid samt konjunkturer inom byggsektorn. Utbyggnaden inom omvandlingsområden/bebyggda områden respektive inom exploateringsområden har vidare varierande tidpunkt för uttag av anläggningsavgiften. Detta medför svårigheter att årsbestämma intäkterna.

Av tabellen ovan framgår vilka projekt som är planerade att utföras under tidsperioden. Det är troligt att nya områden, utöver de som visas i tabellen ovan, kan komma att påbörjas inom femårsperioden men det saknas beslut i nuläget. Anläggningsavgifterna debiteras vanligen

mellan 1-5 år efter det att VA-utbyggnaden utförts. För omvandlingsområden tas utgifterna ut inom ett år efter det att VA-anläggningen i varje delområde är klar. Intentionen är att utbyggnad av VA-nätet sker där intresset för byggnation av fastigheter är som störst.

Personal

Personal och kompetensförsörjning

Personalsammansättning

Personalstruktur augusti 2018	Antal personer	Antal anställningar	Antal årsarbetare	Medelålder	Månadsavlönad
					Sysselsättningsgrad (snitt)
AID-struktur	96	96	94,4	47,2	98%
Administration	16	16	15,6	47,9	98%
Handläggare- och administratörsarbete	3	3	3,0	47,0	100%
Ledningsarbete	13	13	12,6	48,2	97%
Teknikarbete	80	80	78,8	47,0	99%
Anläggningsarbetare, Natur	27	27	26,5	48,7	98%
Ingenjörer	8	8	8,0	47,1	100%
Renhållningsarbete	22	22	21,3	44,2	97%
Tekniker, VA drift	22	22	22,0	48,5	100%
Teknisk handläggare	1	1	1,0	29,0	100%

En ökning med 6 tjänstemän har skett sedan motsvarande tid för ett år sedan. Vi har lyckats tillsätta vakanta tjänster samt ett par nya/överflyttade tjänster. En arbetsledare har tillkommit på Gatuenheten för att klara planering av större projekt mer tillfredsställande. Antalet anställda vid våra utförarenheter har ökat något, därigenom får vi en jämnare personalplanering och behöver inte använda timanställda i lika hög utsträckning. Vid rekrytering av tjänster har vi lyckats i våra rekryteringar även om vi känner av högkonjunkturen.

Befattningsbeskrivningar kommer att tydliggöras inom flera avdelningar under hösten vilket i sig utgör en grund för att arbeta vidare med förvaltningens kompetensutvecklingsplan som planeras vara klar till årsskiftet.

Andel timavlönade

Tidsanvändning TF jan-aug 2018	Timmar utbet Aug 2018	Belopp Aug 2018	Heltidsarbetare Aug 2018	Timmar utbet Jan - Aug 2018	Belopp Jan - Aug 2018	Heltidsarbetare Jan - Aug 2018
Faktisk tillgänglig tid	15 257,01	3 232 201	92,47	135 018,65	26 540 418	102,29
Arbetad tid	8 994,43	2 237 017	54,51	105 470,02	22 467 557	79,90
1 MÅNADSLÖN	7 598,46	1 832 665	46,05	93 447,19	18 100 752	70,79
2 TIMLÖN	1 101,30	162 395	6,67	5 553,05	876 354	4,21
3 FACKLIG INTERN				60,78	7 104	0,05
4 Fyllnadstid	-22,25	-2 908	-0,13	-3,75	11 821	0,00
5 ÖVERTID	316,92	109 896	1,92	6 412,75	2 141 256	4,86
6 OB/JOUR/BEREDSKAP/FÖRSKJ	0,00	134 350	0,00	0,00	1 311 374	0,00
8 TILLÄGG MM	0,00	618	0,00	0,00	18 896	0,00
Frånvaro	6 262,58	995 184	37,96	29 548,63	4 072 860	22,39
10 SEMESTER	4 855,40	994 330	29,43	16 171,03	3 553 167	12,25
12 SJUKDOM	1 099,21	64 483	6,66	9 879,50	518 353	7,48
16 FÖRÄLDRALEDIGHET	67,76	-75 516	0,41	672,06	-219 419	0,51
17 VÅRD AV SJUKT BARN	16,68	0	0,10	901,70	0	0,68
18 ÖVRIG FRÅNVARO	223,53	11 886	1,35	1 924,34	220 759	1,46

Inom Tekniska förvaltningen är det fortfarande mycket övertid för att täcka oplanerad frånvaro eller annan oplanerad händelse. Ett planerat arbete med bl.a. schemaläggning utefter verksamhetens behov och ruttoptimering på Avfall beräknas resultera i lägre övertidsuttag det kommande året. Parallellt sker aktivt rehabiliteringsarbete som på sikt även ger en jämnare personalplanering.

Andel delade turer

Ej aktuellt för Tekniska förvaltningen.

Personalomsättning

Personalomsättningen för perioden jan-aug 2018 är knappt 7 %, att jämföra med tidigare år då den legat på knappt 5 %. Avgångar sker både till privata och kommunala arbetsgivare. Ersättningsrekryteringarna har varit lyckosamma då vi fått in bra sökande till utlysta tjänster. Ersättningsrekryteringar för pensionsavgångar sker planerat för att säkerställa kompetensöverföring.

Kompetensutveckling

Grund för kompetensutveckling är utvecklingssamtalet där planer görs med koppling till nämndens mål. Kompetensutveckling sker sedan på individ och gruppnivå utefter behov. En stor del av kompetensutvecklingen sker internt genom att man lär av varandra. Extern kompetensutveckling sker planerat av respektive chef för grupp och individ.

Natur erbjuder några tjänster till Arbetsmarknadsenheten i syfte att stödja individer inför

inträde/återinträde på arbetsmarknaden.

Arbetsmiljö

Se Prioriterat mål 4 under åtaganden för arbetsmiljömål.

Under första halvåret har följande rutiner samverkats/antagits:

- Checklista för fysisk arbetsmiljöron
- Rutiner för att förebygga hot och våldssituationer
- Rutiner vid trakasserier och kränkande särbehandling
- Introduktion av nyanställda

Rutinerna tas upp på APT för diskussion i respektive grupp så vi hjälps åt att uppmärksamma potentiella arbetsmiljöproblem i god tid. Dessa diskussioner i kombination med individuella utvecklingssamtal med närmaste chef bidrar till förbättrad arbetsmiljö.

Arbetsskador och tillbud

Tabell, antal anmälda tillbud och arbetsskador

Typ	2017	2018	Differens 2017-2018
Tillbud	4	9	+5
Arbetsskador	4	10	+6

Vi ser positivt på att tillbudsanmälningar görs. Det synliggör problem som på sikt kan bli allvarliga och ger en bra grund för arbetsmiljöarbetet på respektive avdelning.

De tillbud som är mest frekventa rör fel i utrustning, halkolyckor/snedtramp och brist i hantering av utrustning. Av de arbetsolyckor som rapporterats in har en resulterat i några dagars sjukfrånvaro, ett skadat knä p.g.a. "svartis". De övriga skadorna har främst orsaker som snedtramp/fall och handhavandefel.

Redovisning av statistiken sker på förvaltningens samverkansgrupp tillika skyddskommitté, enskilda ärenden följa upp av ansvarig chef tillsammans med lokalt skyddsombud. Utbildning har genomförts i rutinen Tillbud- och arbetsskador för chefer, som sedan för informationen vidare på APT.

Sjukfrånvaro ³

Tabell, sjukfrånvaro

	2017 (%)	2018 (%)	Differens 2017-2018
Totalt	8,0	7,5	-0,5
Kvinnor	7,0	9,0	+2,0
Män	8,2	7,0	-1,2
< 29 år	2,9	5,4	+2,5
30 - 49	7,6	9,8	+2,2
>50 år	9,3	4,4	-4,9

Tabellen visar sjukfrånvaro januari – augusti 2017 och 2018. Frånvaron släpar alltid en månad vilket leder till att sena läkarintyg m.m. inte registreras förrän nästkommande månad. En differens finns på några avdelningar vid jämförelse mellan 2017 – 2018 vilket främst kan ha att göra med att en stabilitet på chefssidan nu börjar infinna sig. Inför framtiden ser utvecklingen positiv ut då vi sedan halvårsskiftet har alla chefstjänster tillsatta, vilket skapar en grund för fortsatt arbete med bl.a. arbetsmiljöfrågor i ett brett perspektiv.

³ Redovisningen omfattar månadsavlönad personal.

Underlag inför flerårsstrategiberedning

Verksamhet

Utmaningar

Beslutsstöd

Alingsås kommun har ett gemensamt system för beslutsstöd, Hypergene. I systemet finns funktioner för bl. a. uppföljning, analys och verksamhetsstyrning. Hypergene är till för att kommunens chefer, på alla nivåer, skall få de ekonomi- och personalrapporter de behöver för sitt ledningsuppdrag. I systemet finns också möjlighet till stöd för planering och uppföljning enligt kommunens styrmodell, från vision ner till åtagande och aktiviteter med dess nyckeltal.

2017 infördes Hypergene som prognosverktyg på Tekniska förvaltningen, Samhällsbyggnadskontoret och Miljöskyddskontoret. Arbetet har varit krävande både för chefer på förvaltningarna och för ekonomiavdelningen då arbetet med införandet har fått göras av befintlig personal då andra resurser saknas. Även på kommunledningskontoret saknas det sedan augusti 2017 resurser för att kunna driva arbetet med systemet framåt. Trots att ett omtag rörande införandet gjorts går arbetet alltför långsamt framåt och fel som tidigare justerats i systemet dyker upp igen. Kommunledningskontoret behöver ytterligare resurser för att kunna stötta förvaltningarna i införandet och tydliggöra beslut rörande hur kommunen ska arbeta med systemet. Den otydliga målbilden och tidsplanen tillsammans med förvaltningarnas olika förutsättningar leder till att de positiva effekterna av systeminförandet dröjer. Effektiviseringen som ett väl fungerande systemstöd skulle innebära är nödvändig då krav på minskad central administration kvarstår.

Långsiktig planering

En mer långsiktig planering är önskvärt ur många hänseenden. Dels ökar insynen i verksamheten och det ger ökat inflytande att kunna prioritera vart kommunen vill att t.ex. gång- och cykelvägar byggs. För att kunna påverka så behöver en mer långsiktig plan tas fram. En plan som sträcker sig fem gärna tio år framåt. En långsiktig plan för i vilken takt som gator och annat ska läggas om behöver också tas fram.

Personal

Kommungemensam kartläggning av relevanta AFS:ar (Arbetsmiljöverkets författningssamling) tillsammans med Avonova har påbörjats och tekniska förvaltningen är först ut. Om det framkommer några brister i arbetsmiljön och regelefterlevnad tas det upp för omedelbar åtgärd tillsammans med skyddsorganisationen.

Nya chefer inom framförallt Avfall och VA som börjar sätta sin prägel på organisationen med tydlighet i verksamhet och roller, en succesiv anpassning av kompetensbehov utifrån verksamhetens utveckling. Rekrytering sker till nya roller samt att pensionsavgångar

planeras gå parallellt med nyanställda en tid för att kompetensväxla. Några rekryteringar är påbörjade och andra kommer att påbörjas under närmaste halvåret.

Utifrån verksamhetens behov ses även schemaläggning och behov av ev. beredskap och dess utformning över. Syftet är att följa gällande lagar och avtal och att sänka kostnaderna för övertidsarbete. Arbetet pågår under hösten 2018 för att vara helt implementerat 2019.

Sammanfattande analys delårsbokslut

Förvaltningen tillsammans med andra förvaltningar har gjort omtag i arbetet med att förenkla för företag och privatpersoner som kommer i kontakt med oss. Förvaltningen genomför nu SKL:s "Förenkla helt enkelt" där vi tillsammans kommer ta fram en handlingsplan för att just förenkla för de som kommer i kontakt med oss som myndighet.

Teknisk förvaltning prognosticerar i nuläget ett underskott med ca 200 tkr vilket beror på högre kostnader än normalt för vinterväghållning på grund av den långa och ombytliga vintern. Kostnaderna för verksamheten följs upp löpande och målet är att utföra så mycket verksamhet som möjligt för den ram som nämnden fått. För VA-avdelningen visar prognosen för 2018 på en negativ avvikelse mot budget med ca 830 tkr före reglering gentemot abonnenterna. Avfallsavdelningen prognosticerar en positiv avvikelse mot budget med ca 1780 tkr.

Under året har alla chefstjänster tillsatts och alla chefer är på plats. På både VA-avdelningen och avfallsavdelningen har några omorganisationer gjorts för att försöka få en effektivare organisation. När rätt antal chefer är på plats ökar möjligheterna att kunna jobba med både övertid och rehabiliteringsärenden på ett effektivt sätt.

Gatuavdelningen övertog kollektivtrafiken vid årsskiftet, tyvärr var det obefintlig information om arbetet och mycket tid har lagts för att få en bra överblick vad som behöver göras. Idag kvarstår frågetecken kring vad som ska ligga på tekniska förvaltningen och vad som ska ligga på kommunledningskontoret. Det saknas också personal som ska jobba med de strategiska frågorna på kommunledningskontoret vilket har lett till att tekniska förvaltningen har fått lägga mycket tid även på att besvara remisser. När det gäller utvecklingsarbete och det extra arbete som GDPR medför så märkts det på en så slimmad organisation som tekniska förvaltningen, där alla är specialister på just sin roll och det medför svårigheter när nya eller oväntade uppgifter kommer.

Det märks mer och mer att organisationen är för slimmad. Under året har vi tittat på hur en omorganisation kan se ut och då Samhällsbyggnadskontoret slås ihop med tekniska förvaltningen vid årsskiftet. Det som märks tydligast är att det saknas många stödfunktioner på båda förvaltningarna. Vid jämförelser med andra kommuner och förvaltningar så saknas många funktioner.

Bilaga 1 – Internkontroll

Internkontroll

- Kontrollmomentet bedöms genomföras under året.
- Kontrollmomentet bedöms ej genomföras under året.

#	plan/löpande	process	identifierad risk	beskrivning av kontroll	ansvar	utförare av kontroll	metod	status
tn 1	plan: verksamhet	Ökat byggande inom kommunen	Utökning av arbetsuppgifter utan tillskott av resurser innebär effektivisering och/eller prioritering	Vad prioriteras eventuellt bort då resurser saknas, d.v.s. vad i huvuduppdraget genomförs inte?	TN	Controller	Analys	ej genomförd
tn 2	plan: verksamhet	Upphandling	Har vi god kontroll över när våra förvaltningsspecifika avtal behöver förnyas eller förlängas så att vi inte står utan avtal vilket kan få konsekvenser för både verksamheten och ekonomi.	Att rutin finns med påminnelse om att avtal slutar gälla	tn	Controller	Analys	påbörjad
tn 3	plan: Ekonomi/Verksamhet	Fakturering	Följs taxan vid beslut om avstängning?	Kontroll så att avgiftsbeslut följer antagen taxa	tn	Controller	Stickprov, 5%	godkänd
tn 4	plan: ekonomi	Upphandling	Följer vi inte ramavtal kan detta få negativa ekonomiska konsekvenser i form av skadestånd eller högre priser.	Att beställare följer gällande ramavtal	tn	Controller	plan: ekonomi	påbörjad